

Visuomenės, literatūros ir politikos savaitinis laikraštis.

Po laikraštinių susivažiavimui.

Trečiasis lietuvių laikraštinių susivažiavimas jau perėjo ir gerbjamieji laikraščių skaitytojai be abejonės su indomumu griebėsi už laikraščių ir jieškos juose žinių apie tai, ką mūsų gerbjamieji laikraštiniųinkai yra savo susivažiavime padarę ir pasiketinę daryti. Kas jieško sensacijų ir garsių bei tuščių šūkavimų ir rėksmyų — kaip esti mūsų kitų organizacijų susivažiavimuose, — tas be abejonės apsisvils perskaitęs laikraštinių protokolą. Čia nieko to rėksmingo neras. Bet tai jo paties bus kaltė. Laikraštiniųinkai šiemet mažiau laiko praverė ilgomis ir tuščioms kalboms; užtai netik nemažiau nuveikė už pėitūsus susivažiavimus, bet galima sakyti, kad net daugiau. Mat pėitūose susivažiavimuose buvo labai daug kalbėta ir daug laiko išaiktota ant išdirbimo bendros programos lietuvių laikraštiniųinkų darbui. Šiemet gi neberekėjo ant to gaisuoti laikas. Šiemet mūsų laikraštiniųinkai jau rado gata-vą darbų programą ir kalbėjo bei svarstė tą, kas jau yra syki užbrėžta ir visų apėiuopjamai suprasta bei rasta reikalingu ir pamylėta.

Nežiūrint, kad šiemet laikraštiniųinkų susivažiavimas atsibuvo gana toli Vakaruose, kur tik trys lietuvių laikraščiai tepriklauso į Lietuvos Spaudos Draugiją, vienok visgi buvo reprezentuota ypatingai ir Rytinių Valstijų laikraščiai. Berods šiemet neprisidėjo naujų laikraščių į šitą mūsų spaudos konfederaciją, bet tas nėra nei svarbu: ne dauguma, bet branduma daug reikiama. O branduma kas metas mūsų spaudoje didesnė. Visi didieji laikraščiai, kurie prisidėjo šitūn mūsų laikraščių sąjungon ir stengiasi pakelti mūsų laikraštiją kaip galint ant didesnio etikos ir kultūros laipsnio, pėreitais metais atsižymėjo nepaprastai malonum solidariškumu ir vienodumu nuomonų didžiūsiuose mūsų gyvenimo klausimuose. Ir vienok kiekvienas iš jų neprastojo nei savo fuzionijos: religiški laikraščiai pasiliko religiškais, laisvamaniškais — laisvamaniškais, bėpartiviški — vėl gi išlaikė savo vėliavą. Tas mūsų laikraštijai duoda mil-

žinišką lekciją. Ir šita lekcija nenueis veltui. Ji jau pradeda rodyti savo vaisius: jau ir mūsų „geltonoji“ gatvinė spauda pradėjo reformuotis ir imti rimtesnį toną (gal ją bent kiek pataisė pati valdžia, neseniai pagrasinusi liežuvninkams. Dedės Samo rykštuke; bet prie to prisidėjo ir mūsų didžiųjų laikraščių suvienyta intekmė).

Delei smulkesnių informacijų prie laikraštiniųinkų susivažiavimo mes skaitytojus atsiunčiame prie to susivažiavimo protokolo, kuris šitame jau numeryje iš dalies tilpsta. Patįs gi čia tik pažymime, kad laikraštiniųinkų susivažiavimas šiemet ižengė į nuolatinę mūsų spaudos kongresų vagą. Iš kalno jau nutarė, kad ateinančiais metais turi būti susivažiavimas Shenandoh'ryj, Pa., kur yra draugiškąs laikraštis „Darbininkų Viltis“. Išdirbta Lietuvos Spaudos Draugijos konstitucija; pakelta svarbus klausimas: rengimosi lietuvių į visasvietinę parodą San Franciscoje; nutarta pasirūpinti apie įrengimą Amerikoje lietuvių centralinio kningyno ir tt. ir tt. Prie to visi pėnykščiai ir užpėnykščiai nutarimai taip jau lygiai tapo rėkratyti ir balansuoti. Pasirodo kad mūsų laikraštiniųinkai turi darbo kupinai iš pėitūjų metų programų, kurių tik mažą dalelę įvykino ir jau didelę žymę laikraštijoje padarė. Bet dar daug yra programė nužymėtu dalyku, kuriems atlikti ims daugelį metų, ir ką sujungtomis spēkomis laikraštiniųinkai atliks, su pagalba vis daugiau ir daugiau ateinančios tūkon mūsų visuomenės ir inteligentijos.

Peržvalga.

// Nauji linkni Amerikos laikraščių įstatymai. Neseniai inėjo galėn nauji įstatymienok kiekvienas iš jų neprastojo nei savo fuzionijos: religiški laikraščiai pasiliko religiškais, laisvamaniškais — laisvamaniškais, bėpartiviški — vėl gi išlaikė savo vėliavą. Tas mūsų laikraštijai duoda mil-

raštis privalo krasai paduoti šias žinias: kas yra redaktorium? kas prižiūrėtoju? kas išleistoju? kas savininkais (jei bendrovėje turi nemažiau 1% intereso)? Be to dienraščiams yra dar įsakoma priduoti žinias: kiek egzempliorių savo laikraščio parduoda, išdalina ar išsiuntinėja? Tokias visas žinias turi išpildyti ant tam tikrų blankų, kaip išleistojai, taip ir redaktoriai.

Tokį padavadijimą visi Amerikos laikraščiai jau turėjo išpildyti iki 1-mos spalnio. Bet jau 2-rą spalnio rašė iš Washingtono, kad dar tiktai apie 3000 laikraščių tą tepadarė. O iš viso Amerikoje yra apie 22,000 laikraščių (vienoje New Yorko valstijoje yra suvirš 2000, o Pensilvanijoje suvirš 1,400). Kurie laikraščiai prie to įstatymo nesitai-kys, tiems krasa atima „2-ros klasės“ siuntinėjimo tiesas, sulyg rugpjūčio 24, 1912, kongreso akta.

// Iš Petrausko veikimų.

Šiomis dienomis mums šiaip rašo gerb. mūsų kompozitorius, M. Petrauskas, iš Vilniaus: „Išsibaladojau po Lietuvą ir visgi be deficito (tai yra nuostolių neturėjo: ir gėda būtų tėvynėje turėti nuostolius! Mes). Artistės mano pavargo, o ypač kai nieko iš koncertų neliko, tai užsiėmė vėl mokimuisi. Dabar jos laikinai nuvažiavo ant kursų Mitavon pas pianistą Slivinskį.

„Suvalkiją palikome pavarasiui, nes abelnas nuvargimas. Manau arba ant vietos pradėti dirbt, arba važiut Amerikon ir ten darbuotis (tai jau mes pabruakiam ir pabruaktume keletą sykų, kiek tik galėtum! Mes). Rašau trijų paveikslių operetę „Vestuvės“. Pirmas aktas briežinyje užbaigtas. Visas iš liaudies gyvenimo — perdėm liaudies motivas“.

Girdėjome, kad ponas Mikas Petrauskas ir kitiems ižymesniams mūsų veikėjams rašė laiskus ir taip jau minėjo, kad greičiausiai gali būt grįšias Amerikon. Ir tai, kaip tūli sako, bene grįšias dar prieš Kalėdas.

// Gurkliūčių byla užsibaigė. Kaip rašo „Lewiston Evening Journal“, rugsėjo 20. užsibaigė byla seserų Marės (18 metų) ir Onos (16 m.) Gurkliūčių, kurios buvo apkaltintos už rašinėjimą „juodrankišku“ laišku ir reikalavimą piningų \$200 iš

vietinio daktaro Seannel, Lewistone, Me. Teismas atsibuvo mieste Portland, Me. United States Court'e. Apkaltintos Gurkliūtės buvo, kad apie berželio 3. šių metų jos rašė minėtam daktarui laiškų ir reikalavo ties kapinėmis padėti \$200. Dr. Seannel užleido darban šnipus, kurie ir pagavo abidvi Gurkliutes netoli tos vietos, berželio 12. Jos atrado šviežiai inkištą žemėna blėsinukę ir joje falšyvą čekį, kurį numetė. Tada jas detektivai ir suėmė. Teisme josios teisinosi, kad buvė išėję ant kapinių pasirinkti žolynų ir netikėtai užėję ant sukasto šviežio kaupelio po plyta. Plytą nuėmus, pamatė blėsinėlę. Tai ir viskas buvė. Delei tokio neaiškaus jų kaltybės pėirodymo teisėjai tarp savės nesusitai-kė ir Gurkliutes paleido liu-sai.

Akyva tas, kad Gurkliūčių advokatas, Harry C. Wilbur, lietuvius labai nūgyrė ir sakė, kad iš jų mažai niekadarių išeina (kad gi taip būtų!). Jis sakė: „Aš jums čia nupiešiau lietuvių tautos trumpą istoriją; tie žmonės buvo ir yra visuomet ramūs ir palinkę prie... poezijos“...

// Vėliausiai atkeliavę lietuvi. Imigracijos būro bulletinai praneša, jogei š. m. rugpjūčio mėnesiu Amerikon atvyko 1,834 lietuvi, iš kurių buvo 62 asmens jau ne pirma-žygiai. Per tą mėnesį iš Amerikos išvažiavo 501 lietuvis. Tat visgi priaugo per mėnesį mūsų išėivystė ant 1,333 asmenų. Bet už liepos mėnesį mažiau priaugo, nes tada liko daugiau užsivažiavusių 1,726. Per rugpjūtį neįleista Amerikon 18 „netinkamų“ lietuvių.

// Bagočiaus būta kada ir „numirusio“. „Tėvynės“ N39 p. T. J—as rašo straipsnelį „Šalin kaukė“! ir tuomi straipsneliu pirmiausiai nuima „kaukę“ nuo veido žinomąjo avanturisto Bagočiaus, kuris garsinasi ir giriasi net savo prakalbose esąs „Harvardo universitėtės teisių studentas“ — supras: mokinasi ant advokato. Gi p. T. J—as tyčia ton universitatėn pasiteiravė ir gavęs nuo sekretoriaus atsakymą, kad jokio žmogaus vardu „Bagočius“ tamė teisių skyriuje nėsą. Tai vienas dalykas.

Antras štai kas: Bagojaučiaus syki būta ir „numiru-sio“! Skaitytojai pamena kad anais metais „mažas „pittsburgietis“ (Bagočius) pasigarsino anglų laikraščiuose netik paeinas iš lietuvių kuone karališkospininės ir su Rusijos konsulais „bruderšaftą“ gėręs, betstaigu atsivertęs prie Dievo ir norėjęs presbiterionų kuningėliu patapti. Kaštus jam davęs presbiterionų misionierius, p. V. Losa iš Pittsburgo. Tačiau po trejų metų tas p. Losa nustojęs į Bagočių užsitikėjimo ir paliovės renti. Tur-būt nūjautė, kad piningai nūeis per nieką, nes štai kas atsitiko: „Apie 18 mėnesių tam atgal — taip rašo p. V. Losa laiške, tilpusiame „Tėvynėje“ — aš gavau ant mašinėlės rašytą laišką nuo tūlo lietuvi iš Bostono; laiške pasakyta man, kad F. J. Bagočius staiga numirė ir buvan prašomas parašyti tam lietuviui ką-nors apie Bagočių, ar gera, ar bloga. Tai padariau. Dabar aš mįšlijau, kad tą laišką rašė pats Bagočius“.

p. V. Losa nors vėlai persitikrino, kad lietuvių tauta labai prakilni, nes išduoda tokius karžygius, kurie prisireikus „numiršta“ ir po 18-kos mėnesių vėl „iš numirėlių“ prisikėlę padarė tokį skandalą, kurį net jau patįs socialistai vadina judošišku“ (tą padarė Bagočius „numirėlis“ denunciuodamas S. L. A. valdziai ir areštuodamas jo prezidentą p. Živatkauską).

Politikos savaite

AMERIKA. Panamos kanalas dar vis tebėra karštai apginčytas. Amerikos valdzia, prezidento Tafto lūpomis, padarė šiokias-tokias nuolaidas Europos viešpatystėms, ypač Anglijai, kuri būtina spiriasi, kad Amerika neleistų uždyką naudoties kanalu savo laivų kompanijoms, tuom tarpu kada kitos šalys turės mokėti didelį muitą už laisvę plaukioti po kanalą. Bet klausimas vis dar neįcėikė to ša. Vienas Londono apžvalgė mingas žurnos matoma, kad „The Ninete“ kelias nebuvo and After“'s apsėtas, ir kad daoriginališe atmosfera (oras) vėlavos“ negailėjo. To laikraščio 3 ir pusė mėnesio su-gyavimo laike, konfiskuota (paimta) 8 numeriai; baus-tas 2300 rublių piningais ir

šalis esą turėtų po lygią ar pripuolančią dalį išmokėti, kiek Amerikai lešiaavo kanalo iškasimas. Šis sumany-mas rods perdrąsus ir nepa-prastas, vienok Amerikos rimtesni laikraščiai gana prielankiai jį atkartoję ir parėmė. Ir ištikro jis būtų geriausias ir teisingiausias. Juk šitoku būdu anais metais visos šalys susitai-kė ant plaukiojimo po Danijos pus mari.

Mexikos parubežėje kas sykis didinasi nesmagumai ir mūsų valdzia griebėsi aš-trių priemonių. Anądien mieste Douglas, Ariz. mūsų valdzios areštavo keturius atbėgusius Mexikos valdzios slaptaus agentus, kurie čion slankinėja ir teiraujasi apie pabėgusius revoliucijonierių vadovus. Šiuo kartu mūsų valdzia neužstoja nei už Mexikos maištininkus, nei už jų valdzia, bet nori syki ant visados padaryti galą nelemtiems svečiams, kurie pajutę sau namie bėdą ir vieni ir kiti bastosi šion pusėn sienos. Bet pačioje Mexikoje nei vieni nei kiti nečėdija amerikonų. Taip, dar tik pėreitą savaitę mexikonai žiauriai nužūdė ant savo teritorijos niekuo nekaltą amerikoną.

CHINIJJA. Tur-būt dar nei viena viešpatystė šian-dien nėra taip juokingai tampoma po piningučių rinką, kaip Chinijja. Buvo jau rašyta, kad „šešios viešpatystės“ rengiasi duoti Chinijjai \$50,000,000 pasko-lą. Dabar pasišovė gabus anglų kapitalistas, A. Wendell Jackson, kuris sukurstė Anglijos ir Amerikos kipata-listus, kad sutverti „nepri-gulmingą piningučių syndikatą“ ir sudarius \$250,000 000 piningų paskolinti tuos jaunai Chinijos respublikai. Suprantama, kad tokiu būdu pačią gardžiąją smetonėlę iš chinų paskolos nusi-griebtų jau nebe didžiosios valstijos, bet patįs minėtojo syndikato kapitalistai. Ir vat dabar didžiosios viešpatystės sumanė pakirsti ke-lią tiems privatiškiems kapitalistams, prispausdamos kaip vakar, čia nūbaigė taip vadinamoji „rių valandų demonstraci-ja, kurioje dalyvavo apie 2000 iš 12,000 čia dirbančių audėjų, tuomi išreikšdami protestą prieš laikymą kalė-jime darbininkų vadovų Ettore ir Giovannitti. Už šitą demonstraciją buvo ap-mokėta krauju, nes šeši po-

vėjusi. Dabar gi jau ne taip. Rusija šią savaitę padarė įnešimą, kad visos viešpatystės sujungtomis spēkomis pareikalautų iš Činijos tos skolos. Ir sakoma, kad kai-kurios šalys jau ant to pristoja. Dabar Činija prispirta į kampą. Ar išvaduos ją anglų kapitalistai, tai da padūmavęs klausimas, nes ir jie savo piningėlių dar nesiskubina Činijon inkšti.

BALKANŲ PUS-SALIS
Ant seno ir amžinai neramaus Balkanų pus-salio šią savaitę užsikūrė karės ugnis, kuri gali būt padarys visoje ar bent artimoje Azijos dideles pervertas. Priešais „seną ligonį“, tai yra Turkiją susitvėrė iš keturių viešpatysčių kvartetas: Bulgarija, Serbija, Juodkalnija ir Graikija apskelbė atvirą prieš turkus pasiryžimą ir skubinau emė rinkti (mobilizuoti) savo kariuomenes. Jos nori syki ant visados numesti Turkijos viršenybę (autoritetą). Tą matydama Turkija užtraukė visas kitą notą: ji pasiskubė susitaikinti su Italija, su kurią stivereliojo jau arti metų delei Tripolitanijos (faktas yra, kad karė tarpe turkų ir italų jau kaip ir užbaigta). Tą padariusi ir Turkija skubinau pradėjo traukti savo būrius kareivių į Serbijos ir jos talkininkų šalių parubežes. Sakoma, kad dabar net Italija padėsianti Turkijai sutrenti sukilusias jos kaiminkas. Mat Italija daug smagiau bus palaikyti betvarkingą Turkiją, kurią bile dieną vėl bus galima paglemžti, negu kad duoti išigalėti minėtajam mažesnių viešpatysčių kvartetui Balkanuose, iš kurio Italija jau negali sau tikėtis jokios naudos. Čia mat pasitalus yra jausmas ne žmoniškumo linkui silpnėsių jų tautų, bet gryna kariškojo pleskavimo komercija.

Ką darys šitame atsitikime Europa? Sunku dabar permatyti. Manoma sušaukti Paryžiun visų šalių konferenciją ir ingaliuoti Austriją, kad ji Balkanuose besikovojančius priverstų laikyties sau tinkamų tik rubežių ir neingriebtų kitų šalių interesus. Europa bus taip sakant „pasitvikiška žiūrėtoja Balkanų kruviname teatre“. Jei bent Rusija neiškęs ir bandys ką nors paslapčiomis padėti bulgarams ir serbams. Serbija šiomis dienomis jau susilaukė ant savo rubežiaus būrius nekviestų svečių-turkų kareivių. Bulgarai gi taip jau traukia pietiniu kraštu linkui Turkijos rubežių. Diena ne metu išgirsime gal pasibaisėtinas muštynes.

Šimtamečiai žmonės. Sulig paskūnėsių surokavimų, Europoje yra darysi...

PUIKUS HOTELIS
Andriaus Milišausko
Visada šaltas alus, skani ariela, belius, portaris, visoki vynai ir kvėpianti cigarai.
Lietuviai vietiniai ir atvažiavę iš kitur, nepamirškite šios puikios vietos.
16 Baltimore st. Wilkes-Barre, Pa.
Priešai Central Dypą

Is Visur.

× **Politikiniai maištai.** Iš Havana, nuo Cuba salos, praneša, jog tenai tou tarpu pasirodė politikiniai bruzdėjimai ir maištai. Sagua mieste vienas užmuštas, gi Santa Clara provincijoje buvusios gana smarkios muštynės. — Havana kalėjime esą 1,700 kalinių, kurie gyvena labai bjauriose sąlygose. Kalėjime bei jo kameroose prigrusta tiek kalinių, kiek tik telpa. Daugelis kalinių serga. Baisu, sako, kad nekiltų iš to kokia epidemija. Kalinių gyvenimas esą labai ne sanitariškas.

× **Spaudos biuro.** Šiomis dienomis, kaip praneša iš Romos, Italijos vyriausybė sumanusi inkurti spaudos biuro, kurio tikslu busią — peržiūrėti visas apie karą žinias, kurios esą ne teisingos, kurios perstato italų kareivius negražioje šviesoje.

× **Rusijos ministeris Anglijoje.** Šiomis dienomis į Angliją buvo atvykęs Rusijos svetimų reikalų ministeris, Sergiejus Sazonovas, ir kalbėjėsis su Anglijos karaliumi apie anglų-rusų reikalus netolimuose rytuose. Jį lydėjęs rusų ambasadorius, kunigaikštis Neudorffas. Prieš išvažiavimą iš Londono, buvus sušaukta tam tikra konferencija, kur dalyvavęs Sazonovas, Turkijos ambasadorius, Bulgarijos ir kiti Balkanų atstovai.

× **Nenori vietos.** Dr. Konstantinas Dumba, kuris tuo tarpu yra ministriu Stockholme, galutinai atsakęs, jog nepriima jam skiriamos ambasadoriaus vietos Washingtone. Ligi šiol Austrijos ambasadorium Washingtone buvo baronas Hengelmuller. Kito kandidato jo vieton, sako, nerandą dar tuo tarpu.

× **Paminklas francūzų poetui-rašytojui.** Iš Waterloo rašo, jog jau padėta pirmutinis bei kampinis akmuo Victorio Hugo paminklo statymui. Tasai paminklas bus pastatytas ant karės lauko, kurį jis taip aiškiai aprašęs savo veikale „Les Miserables“. Tose iškilmėse dalyvavę daugybė francūzų ir belgų. — Šitasai paminklas, tai paprasta kolumna, ant kurios viršaus stovi bronzinis gališkas gaidys, kaipo simbolius, reiškiantis Victorio Hugo kvietimą prie visavietinės santaikos.

Taip vadinamas relikvijų (senovės liekanų) namelis, įsteigtas netoli ūkės, kur Napoleonas buvo apsigyvenęs karo metu, nudian tik-tai atidarytas ir žmonės galės eiti į jį pasižiūrėti karžygių kaulų. Tan namelin sukrauta kaulai ir ginklai surinkti iš įvairių karo laukų ir miestų bei sryčių.

Oscaro Wildo
Grazioj miesto daryžiaus pranašaiuti iš New Yorko užai nenori išlygų. Prie padarymo išmokestys. Kiekvienas anglų poetodind Banką, kaipo dovang, kuris pa Uprašome atsišaukti ypatis, o ise rašymus su mapomis ir paveiksiais, telp, savasties, po adresu:

HOME ASSOCIATES, 63 Park Row,

žurnaluose atspausdinto paveikslu, nesimato; tasai paminklas yra panašus sphinkui. Tačiau kas-tai francūzų valdžiai nepatinka ir ji norinti, kad skulptorius kaitaką pakeistų. Net francūzų spauda ne simpatiskai atsinešanti: kuomet tasai paminklas atgabentas Paryžiun, visa Paryžiaus laikraštija, lyg nebylė, tylėjusi, nei žodžiu apie tai neprasitarusi. Epstein pasiskundęs apie tai dailės ministerijai ir tiki, jog daugelis dailininkų, su Rodinu priešakyje, parems tą dalyką ir pervers valdžią, kuri taip labai bijo visko kas tik nauja, nusileisti. Nors Rodinas dar nepasakė nieko nei prieš nei už, tačiau matoma, kur krypsta jo simpatija ir todėl drąsiai galima tikrinti, jog jisai padės jaunam skulptoriui apginti Oscaro Wildo paminklą.

× **Sužeistas bevielinio telegrafo išradėjas.** Bevielinio telegrafo išradėjas W. Mareoni su savo žmona, pereitą savaitę, buvo išvažiavę apžiūrėti savo bevielinio telegrafo stoties, Coltane. Begrijtant atgal į Spiežą, Italijoje, jo automobilius inlėkė kitan automobilium ir abudu apvirto. Mareoni nugabeno tuč tuojaus į laivyno ligonbūtį. Ypač viena akis esanti labai sužeista. Kol akis neatslugsianti, anot daktaro specialisto, sunku esą tikrinti ar jis matys su ta akimi ar ne.

× **Apiplėšė banką.** Iš Guadalalara, Meksikos, policija praneša, jog rugsėjo 25 d. iš Meksikos tautinio banko pavogta 19,000 dol. pinigų. Vagis kokiuo tai būdu, dienos laiku, atėjęs bankon ir nuo stalo, išdinkui nematant, pasiėmęs pinigų.

× **„Mona Lisa“ surado?** Kaip rašo vienas rusų laikraštis, jei tikėti jam, tai pavogtasis iš Lourse muzėjaus Leonardo da Vinci garsusis ir neapėienytinas paveikslas „Mona Lisa“ arba „La Joconde“ kašas vienonje Peterburgo privatinėje dailės galerijoje.

× **Ispanijos traukiniai sustabdyti.** Iš Perpignano, Francijos, rugsėjo 25 d. praneša, jog Ispanijoje, Katalonijos provincijoje, geležinkelių darbininkai pasitraukė nuo darbo.

× **Santaikos kongresas.** Rugsėjo 23 d. Genevoje, Šveicarijoje, prasidėjo devynioliktasai santaikos kongresas. Kaip paprastai, kongresas atidarytas, skambinant mažučiu „Laisvės Varpeliu“. — Reikia paminėti be to, jog Amerikos delegatai, pp. MacDowell, John Miller Horton ir ponias Elmer Black, padavė amerikiečių sumanymą bei pakvietimą, kad visų šalių delegatai dalyvautų „Viso pasaulio parlamentų kongresuose“, kurių pirmasis bus New Yorke 1913 m., o antrasis San Francisco — 1915 m.

× **Pagerbimui Sir Isaac Pitman.** Ateinančiu (1913) metu sausio 4 d. bus švenčiamas jubilėjus, pagerbimui Sir Isaac Pitmano, išradėjo stenografijos sistemos, kurią vartoja anglų kalba kalbantieji žmonės.

× **„Dieve gelbėk mus nuo**

mūsų skurdo!“ Taip rašo vienas Maskvoje esantis vokiečių kalba laikraštis. To laikraščio redaktorius sako, jog rusų valdžios plėga esanti daug blogesnė ir piktesnė net ir už „Egipto plėgą“. Šitoji Rusijos plėga sunaikinanti milijonus žmonių moraliai ir fizikiniai. Gi išsiplatinęs Rusijoje alkoholis „velnių pulkas“ išplėšias iš darbininkų žmonių 20% jų uždarbjo. Bet tatai valdžios išdan įneša kas metas po 250,000,000 rub. Toliaus tasai redaktorius užsiptuola ant Rusijos valdžios, svietinės ir dvasinės, kam apkenčia tokią daugybę švenčių. Rusijoje yra 141 šventė. Ir tatai ne maža platinu girtuoklyste, sako jisai.

× **Anglekasys — operų dainininkas.** Iš Anglijos praneša, jog nesenai padaręs kontraktą ant keleto metų su „Chicago Opera Company“ tūlas Morgan Kingston, kuris pirmiau, apie vienuoliką metų, dirbęs anglų kasyklose.

Is Lietuvos.

SKRIAUDŽIAI, Mar. p. Rugsėjo 6 (Rugp. 24) d. parėjo iš kalėjimo J. Jankauskas, J. Degutis ir Mockapetris. Pirmieji du išskentėjo kalėjime po 5 mėnesius, o Mockapetris 2 mėnesiu. Pirmiau dar liepos 24 d. parėjo Apolionija ir Konstanėja Ankadavyčaitės. Apolionija iškalėjo 3 mėnesius, o Konstanėja 8 savaites. Vi si jie buvo kaltinami už kokius ten jaunimo ratelius. Kuomet žandarų rotmistras Kisilinskis viską ištiręs nusiumtė Peterburgan, iš ten gi atėjo paliepiamas paliuosuoti juos. **Lakštutė.** Iš **Vilniaus kalėjimo** šiomis dienomis paliuosavo Jurgį Strungį, kuris išbuvo kalėjime apie 2 mėnesiu. Kaltino jį irgi už kokius ten jaunimo ratelius. Patėmytina, kad tai jį suėmė delto, kad kratant rado jo laiškų pas kokį tai jo draugą ar pažįstamą.

Peršasi į atstovus. Paežruos (Vilk. p.) buvo atvažiavęs iš Seinų kun. Narijuskas statyti savo kandidatūrą į Dūmą. Kelias savaites už save agitavęs. Prišpyręs kokį tamsesnį žmogelį inkalbinėjęs, kad už jį balsuotų; kai-kurie žmonės kalba: „Ne kuningui juolab jau sėdėjusiam visą laiką vyskupo kanceliarijoje, atstovauti mūsų raikalus“.

Paežerų totorka. Nubauti šmeižikai. Rugsėjo 3 d. Vilniaus teismas nuteisė lenkų dvarponių laikraščio „Kurjer Wilenski“ redaktorių Raubą ir to laikraščio korespondentą Grynevičių už šmeižimus kuningo Petrulio, Pivašunų kleboną. Rauba turės užmokėti 50 rb., o Grynevičius atsėdėti šaltojoj 7 paras.

PLUNGĖ, Telšių pav. Du metu atgal buvo blaiybė misijos, visi prizadėjo nabegerti, o ir šiūomi laiku dar gyvuoja 2 monopoliai, 3 traktieriai, 4 vynų sandėliai, priskaitant ir vartotojų draugijos vyną ir viršaus

10 alinių, ir visi gyvuoja posenovei, o kiek išparduoda slaptai žydai. Einantiems sako: ar nereik buteliuko?

Juodvarnis I.
GIEDRAIČIAI, Viln. p. Mūsų parapijonis, žinoma, visi lietuviai. Bet dauguma sulenkėję, taigi kalba neva lenkiškai, nors kalba toki bjauri, taip sudarkyta, kad juokai klausyti. Tie, kurie kalba lenkiškai lenkais, skaitosi. Tie žmonės paprastai yra tamsūs. Bet visgi ar šiaip ar taip, bet yra pas mus ir gerų lietuvių, kurie negaili nei sveikatos, nei išlaidų ir stengiasi išvisų savo spēkų apšviesti tą mūsų lig šiolei miegantį kampilį. Ačiu Dievui, apšvietimas jau pas mus kila augštynt; yra skaitančių lietuviškus laikraščius ir kninigas. Yra pas mus jau „Blaiybės“ skyrius. Rugsėjo 12 d. buvo susirinkimas, kuriame rinko valdybą.

Valdybon išrinkta šios ypatos: Pirmininku kun. Jonas Stragis, jo padėjėju aptiekorius M. Valeika. Revizijos komisijon išrinkti: K. Graužinis, B. Dominkis ir M. Maželis. Sekretorium F. Pimkus.

Gal tuoj bus kitas susirinkimas, kuriame nutars, ką užvis pirmiau veiksime.

Parapijonas.
RIETAVAS, Res. pav. Rietaviškiai skundžiasi ant savo klebono, kad jis nežiūrįs kaip reikiant parapijonų reikalų. Nenoriai, girdi, pas ligonį važiuojas. Štai dar liepos 22 d. buvo toks atsitikimas. Apie 5 val. ryt atvažiavo žmogus iš Mėdsėdžių sodžiaus kuningo prie ligoonio nuvežti. Klebonas pasakė, kad važiuosias po visam. Ligoonis po visam nesulaukė, mirė. Žmonės piktinasi, sako, kad klebonas, kaip Palangon maudyties važiuoti tai ir nakties nežiūrįs, o Mėdsėdžiuos, tai ir už 6 varstų nenuvažiavo.

Arba dar štai kas. Rugsėjo 2 d. 1911 m. buvo didelės atlaidos. Žmonės tikėjosi, kad ir šiemet irgi bus. Suvažiavo, suėjo iš toli, apstojo klausyklas, laukia kuningų ateinant. Pagalios ateina tik vienas kuningas. Pradėjo žmonės teirautis, kodėl taip? Sužino, kad klebonas išvažiavęs Palangon, kun. Kryžanauskas kur tai savais reikalais išvažiavo, altarysta ne klausas išpažinties, esąs suspenduotas. Po pirmų mišių žmonelės prudino namo, kalbėdami, kal blogai klebonas padaręs, nepranešęs iš anksto, kad nebus jokių atlaidų.

ALYTUS, Suv. gub. 40, 000 rublių palaikų. Ukiniukas J. Šmitas, būdamas menkos sveikatos ir dabar visai susirgęs, visą savo turą 40 tūkstančių rublių užrašė ūkio mokyklaui, o 300 r. klebonui ir 50r. vikarui. Tuos pinigų gausią jam mirus. J. Šmitas darydamas užrašą taip pasakė: „tuos pinigų susidėjau čia beūkininkaudamas ir čia juos ūkininkams turiu palikti.“ **H. F.**

Jau apskaityta, kad Rusijos valstybė 1913 metais pelno turėsianti daugiau kaip 1123 milijonus rublių. Iš degtinės pardavinėjimo turėsianti 800 milijonų 180

tūkstančių rub., iš akėzyčių ant cukraus 128 milijonus 531 tūkstantį rub., iš tabako 72 milijonu 56 tūkstančius rub., iš žibalo 46 milijonus 730 tūkstančius ir tt.

Maras Rusijoje vėl pasirodė. Astrachanias gub. nuo ligos pasirodymo susirgo 45 žmonės, mirė gi 34, kiti dar tebeserga.

(„Liet. Ukin.“)

Lenkų „Katalikų Sąjunga“. Lenkų laikraštis „Rola“ praneša, kad lenkų „Katalikų Sąjungos“ komitetas per savo posėdį vienbalsiai nutaręs rinkimuose dalyvauti ir remti tiktai endekų kandidatus.

Ledai. Netoli stoties Novo-Drucko, Švenčionių gelžkelio, liję tokiais dideliais ledais, kaip žąsies kiaušiniai. Laimė, kad ledai palietę nedidelį plotą ir ne visur buvę vienodo tirštumo. Ypač nukentėjęs ūkininkas Stankevičius, kuris netekęs viso vasarojaus ir iš pavasarės šieno. Visa likę sumaišyta su juoda žeme, ir pažinti esą nebegalima, kur javų būta. Užmušta keletas žąsų. Labai nukentėjusi viena mergaitė. Laukuose randą daug užmuštų kiškių ir paukščių.

Rinkimų laikas Vilniaus gub. Vilniaus gubernatorium, išakius vidaus dalykų ministeriui, paskirstė Vilniaus gub. rinkimus šiomis dienomis:

a) Rugsėjo 15 d. paskirti visoje Vilniaus gubernijoje rusų kurijos ingaliotinių rinkimai. Ingaliotiniai būsią renkami ar tam tyčia paskirtose valsčių sueigose ar per savizemių susirinkimus apskrities miestuose.

b) Šio mėn. 16 d. valstiečių, ne rusų, ingaliotinių rinkimai valsčių sueigose.

c) Tą pačią dieną paskirti fabriku ir dirbtuvių darbininkų ingaliotinių rinkimai. Rinkimai būsią paskirtuose dirbtuvių savininkų būtuose.

d) Rugsėjo 18 d. paskirti rinkimai apskričių suvažiavimuose mažųjų žemvaldžių ir parapijų klebonų. Tuose suvažiavimuose nedalyvaujį pravoslavų ir liuterių kuningai: jie rinksią Dūmos atstovus rusų kurijoje.

Del Vilniaus universitetės. Miesto valdyba jau pradėjusi rinkti medžiagą projektui atidaryti Vilniaus universitetę per 300 metų Romanovų giminės sukaktuves. Tos caro giminės sukaktuvės bus kitais metais.

Rinkimai Suvalkų gub. Mažažemių rinkikų sueigos yra paskirtos rugsėjo 10 (23) d., didžiamiesčių valsčiuose ir pavietų miestuose — nuo 25 d.

Nauji kalėjimai. Teisių ministerija sudariusi išeiti Dūmon projektą pastatyti 8 naujus kalėjimus. Reikalaujama esą 15.000.100 rublių.

Naujos geležinkelių mokyklos. Maskvoje kelių ministerija įsteigė ypatingą geležinkelio mokyklą, vienintelę ne tik Rusijos viešpatijoje, bet ir visoje Europoje. Ta mokykla prirengsianti geležinkelio valdininkus, stočių viršininkus ir jų pagalbininkus, bilietų ir prekių kasininkus ir tt. Iki šiol valdininkai prisirengdavo į tas vietas tiktai gy-

liemamai tapo sunkiai apkulti, o tie iš savo pusės su lazdomis apdaužė į šešias dešimtis demonstruojančių darbininkų. Negana to, fabrikantai už demonstracijas pravarė keliatą darbininkų. Užtai dabar I. W. W. ir grąšina visuotinu streiku, jei nepriims tų darbininkų.

500 kekšinių areštuota. Chicago, Ill., vienos dienos metu padaryta kratos per 200 vietų, kurios buvo nužiūrėtos užlaikyme nepadoraus amato merginų. Iš viso areštuota apie 500 tų namų užlaikytojų, merginų ir „svečių“.

Užsimušė aviatorius. Trenton'e, N. J. laiku tarpvalstijinių fėrų nukrito iš 2000 augstumo aviatorius Charles F. Walsh ir ant vietos užsimušė, akyvaizdoje 50,000 žiūrėtojų.

Dynamitavimų byla. Indianapolis, Ind. prasidėjo byla ant 54 žmonių, kurie yra skundžiami už netiesotą vežiojimą gelžkeliais dynamito, su tikslu šitą dynamitą pavartoti suardymui neprigulinčių unijosna darbininkų. Tris apkaltintuosius pirmą dieną paliovosavo, nes jų kaltumo nesimato. Skaitytojai pamena, kad šita byla jungiasi su garsiais dinamičiais, broliais McNamara.

Milijoninis gaisras. Philadelphia, Pa. ant Snyder ave. sudegė 80 No. prieklaika, priklausanti Baltimore-Ohio gelžkeleliui. Nuostolio apskaitoma į \$1,000,000. Vos išsigelbėjo didelis būrys dirbusių žmonių.

Ettoro-Giovannitti byla. Salem, Mass. prasidėjo byla ant trijų darbo vadovų: Joseph J. Ettor, Arturo Giovannitti ir Jesepe Caruso, kurios, kaip jau žinoma, apkaltina sukurstytame minios didžiajame Lawrence streike, kuomet riaušėse tapo užnušta Ona Lopizzo. Iš 350 kandidatų į prisiekius teisėjus išsiloie išrinkta dar tik keturi.

Nuogandi žmogžudysčių statistika. Laikraštis „Speciator“ surinko žinias apie Amerikoje atsitinkančias žmogžudystes. Pasirodo, kad skaitlius žmogžudysčių pasibaisėtina didinasi, ypač didžiuosiuose miestuose. Taip, 1891 m. ant kiekvieno 100,000 liaudies buvo tik 5.0 žmogžudysčių, o pereiniais metais buvo nužudyta jau 47.1. Daugiausiai buvo nužudyta mieste Memphis, Tenn. Toliaus eina Charleston, S. C., Savannah, Ga. etc.

Kiek kaštavo Rooseveltą išrinkti. Progresistų partijos priešai stengiasi kaip galėdami Bull Moose partiją ir jos vadovą Rooseveltą diskredituoti. Dabar surado, kad 1904 m. rinkimuose įvairios korporacijos ir trustai sudegė Rooseveltą išrinkimui į prezidentus \$1,535,000. Tuomi mat nori parodyti, kad Rooseveltas yra trustų šalininkas.

Gelžkelio nelaimė. Spalnio 3. bėgdamas greitasis Springfieldo traukinys, nuo Bostono į New Yorką užlėkė ant perkaso ir susikūlė. Pirmos klasės salionė sudegė iki mirties 7 ypatos ir 16 ypatų sužeidė.

Korespondencijos.

NEW YORK, N. Y.

Žinomas savu veikimu Lietuvių Ukėsu Politikos Klubas, su pradžia artinančio žiemos sezono, vėla imasi už kultūriškai-apšvietos darbo. Kaip pereinatas dvi žiemos, taip ir šią žiemą klubas būtinai ketina įrengti vakarinę mokyklėlę. Kadangi gi tam viskam būtinai reikalaujasi apšvietos ir pinigų (kambaris, mokytojas ir tt.), o pas mus nesiranda filantropų, didelių aukotojų, tad prisieina kokiū nors būdu grašio pasidaryti. Taigi Klubas nutarė ir surengė nepaprastą pasilinksminimą-vakarėlį, su įvairiais žaislais, dovanomis, laimėjimais ir tt. Balius atsisub spalio 12. subatos vakare, svetainėje „Henington Hall“, 214—16 East 2-ros gatvės, New York City. Visas pelnas nuo šio vakarėlio yra skiriamas vien tik mokyklos įrengimui ir užlaikymui.

Garbūs tautiečiai, maloniai esate kviečiami susirinkti, pasilinksinti ir apšvietos reikalą paremti.

J. M. Danielius.

GRAND RAPIDS, MICH.

Draugija Lietuvos Sūnų šiemet jau pradėjo statyti ant Hamilton gatvės didelį namą-svetainę, kuri lėšuos apie \$15,000. Namas bus ant trejų lubų, 60 pėdų pločio ir 90 — ilgio. Labai girtinas darbas!

Garnupis.

LAWRENCE, MASS.

„V. L.“ skaitytojai tur būt neužmiršo apie Lawrence'o streikus iš praeities, apie ką buvo daug rašyta. Vos jie pasibaigė, štai išnaujo kiti prasidėjo. Rugsėjo 26. 3:30 val. po pietų iš Washington Mills vilnonės dirbtuvės išėjo ant streikų. Susitarę būrys italų sustabdė pirmiausiai savo mašinas, ir ėjo į kitus ruimus, kur liep visiems išeiti. Daugelis nenorėjo eiti; bet italai gražumu neprašinėjo: pastvėrė lazda, ar kitą daiktą, ir liepė eit. Jeigu kurie greitai nesusigriebė eiti, tai tuojaus pajuto ant sėvės lazdos smūgį. Užveizdos „bosai“, matydami blogai, pašaukė policiją. Policijai pribuvus visus išvarė iš dirbtuvės.

Rugsėjo 27. ryte pusė po 6, palei minėtą dirbtuvę susirinko tūkstančiai vyrų ir moterių: vieni eina į dirbtuvę, kiti neina. Žinoma, netrūko ir policijos, pradėjo žmones varinėti nuo šalgytvių. Per didelį žmonių sumišimą, likosi dujen, tur būt italai, areštuoti.

Priežastis streikų yra ant tiek žinoma: žmonės protestuoja už ilgą laikymą kalėjime Ettoro ir Giovannitti, darbo vadovų.

Bet kitų dirbtuvių dirbo visi darbininkai. Kaip bus toliau, negalima nuspėti.

Svečias.

PASSAIC, N. J.

Rugsėjo 28. vietinis Dramat. Ratelis statė ant

scenos „Gyvieji nabašninkai“. Nusisekė neblogai, tik kai kuriems mūsų aktoriams trūko gyvumo. Publikos gi susirinko nedaug; mat vietiniai socialistai negana kad patį nieko nerenkia, bet ir kitiems kenkia; ir netik kad nė vienas neatsilankė, bet dar prikaltėjo visokių niekų ir kitiems. Faktas: viena moteris pasakojo šiaip: man užklausus vieno socialisto: kas renkia šį vakarėlį, gavau atsakymą, „tai Passaic'o supelėje tautininkai, nes protin-gam žmogui neapsimoka eiti į tokius teatrus ir balius“. Na ir neatsilankė visi „protintieji“ ir nesupelėje. Šalyp to dar sugalvojo ir Paterson'o socialistai kitą kenkimo būdą. Apie porą savaitių prieš virš minėtą vakarėlį jie pradėjo skelbti vientaučiams, kad ir jie rengią balių tame-pat vakare, vien tik šokius. Žinoma, su tuo tikslu, kad sulaukyti Paterson'o lietuvius nuo Passaic'o (mat Passaic'as su Paterson'u labai arti). Tad jau pradeda apsiereikti vaisiai p. V. Paukščio straipsnio („Kovoje“ N28), kuris ragina, kad viską, kas ne raudona, reikia griauti.

Bravo, vyrai! Gerai, kad išeinatė viešai ir viešai veikiate — nuo dabar bent tikrai žinosim, kas jūs esate ir su kuom turite dalyką.

P. S.—s.

ATHOL, MASS.

Pas mus jau antrą lietuvių ištiko beprotystės liga. Keles savaites atgal pamišo J. Žekis, kuris pavieto ligonbūtyje veikia ir pasimirė. O rugsėjo 13. pamišo F. Lapenė, kuris staigu ėmė klujoti. Priežastis abejotina. Vieni spėja, kad iš susirūpinimo, nes buvo bėdinas žmogus; 4 savaites prieš tai gimė dvynukai ir vienas pasimirė. Kiti sako, kad iš didelio nervų sudrebinimo, nes einant į darbą traukinis užmušė sykiu einantį italą, kurį jis potam į savo glėbį suėmė ir norėjo dar suspausti sueižėjusią galvą.

Jonas Kaulaičia.

PHILADELPHIA, PA.

Rugsėjo 28. atsibuvo koncertas ir balius TMD. 74-tos kuopos svetainėje New Academy. Dainavo dueta Vilkevičiukė ir Vilkevičiukas, pasakė monologą vaikak (vardo nežinau); gerai nukalbėjo. Toliaus dainavo Kumetaitė ir Bajoriukė. Taipogi Dailės Mylėtojų Choras, vadovaujant p-nui J. Vaičkioniui (arne Jurčioniui? Red.) padainavo: „Sudiev Lietuva“, „Auštaritas“ ir kitas. Prie to perstatė „Dzukelis nuo Krosnos cylo“, kuris pasakojo savo vargus. Viskas buvo pusėtina atlikta. Toliaus buvo balius ir šokiai. Publikos buvo susirinkę nemažai. Geistina, kad ant visų lietuviškų vakarėlių taip mandagiai apseitų. Tik patėmijau, kad kokie ten vaikėzai siūlinėjo tikietus kokiai ten lioterijai. Labai tas nedailu! Prisirasė keletas naujų narių į TMD. 74 kuopą

P. K.—as.

IR KAS PAS MUS NEVAŽIUOJA!

Nors mūsų „oratoriai“ tylėdžio šaukia, kad Suvienytose Valstijose skurdas, išnaudojimas ir vienas tik vargas del pragyvenimo, vienok čionykščius lietuvius visados atlanko visokie misijonieriai — rinkėjai pinigų.

Neperlabai senai atlinkė „svečiai nebuvėliai“, kurie surinko iš lietuvių 21 tūkstantį dol. Inteligentas p. Vanagaitis, leidėjas „Birutės“ ir gi truputį surinko prenumeratos viršminėtam laikraščiu, o štai 18-tą rugsėjo atvažiavo ir vėl naujas rinkikas pinigų, — kun. V. Slavėnas, prabaščius Lekėčių, Dobrovalės valsčiaus, Suv. gub. Jisai rinkiasis pinigų pastatymui naujos bažnyčios, Lekėčių kaime.

Dabartiniu laiku minėtasis kun. V. Slavėnas randasi Brooklyne, pas kun. V. Varnagirį; tačiau davėsi girdėti nuo artimų žmonių, kad kun. Varnagiris nepavelsiąs bažnyčioje rinkti aukas; viskas, kas busi pavelyta, tai rinkti po stubas vaikščiojant vakarais. Kun. V. Slavėnas pirmiausiai atlinkysiąs lekėtiečius, gyvenančius Brooklyne.

Virš minėtasis kun. V. Slavėnas savo laiku turėjo nesusipratimus su vienu lekėtiečiu, buvusiu parapijonu; tasai kuningo vardu siuntė savo moterei pinigų Lietuvon, na ir išėjo nesusipratimas.

Skruzdė.

SAVAMOKSLIAMS REIKALINGAS ŽURNALAS.

Mūsų vientaučiai tankiai kalba apie viesiems bendrus reikalus; bet apie savamoksliams žurnalą retas kuris teuzsimena... Labai nerangus mės apie švietimo reikalus. Antai, skaitytojai pamena sumanytą apie išleidimą vaikams laikraštuko (ir da paveiksluoto). Bet labai mažas atsiliepė į tą karščiausį klausimą. Kaslink manęs, — aš nesipriešinėčiau ir vaikų laikraščio išleidimui, — jeigu jau mės patįs būtumėm užtekinai prasilavinę nors savo kasdieniniuose reikaluose, kad būtumėm jau patįs gana prisiziūrėję tų „paveikslų“, — tada būtų kas kita, nes tada mės galėtumėm ir vaikams piešti paveikslus, jiems inkurtame laikraštųje.

Bet ką mės padarysime su mūsų suaugusiais žmonėmis, kurie jau nori apsišviesti, tačiau tebėra „senais kūdikiais“? Del šitų „kūdikų“ nauda gali atnešti tik geros kningos bei laikraščiai; o ant nelaimės šiandien mės tų „gerų“ mažai turime. Taigi čia ir pasirodo reikalingumas savamoksliams laikraščio. Rods šiandien mės turime laikraščius, bet jiems nėra kada rūpintis savamokslų žmonių reikalais, jiems reikia tik žinios padavinėti, o kiti laikraščiai praverčia laiką tik vien šmeižimams savo bendrų ir ypatų. Mūsų savamoksliams reikia suvis

atskiro laikraščio, kuriame būtų duodama tam tikros, lengvai sutaisytos mokslų lekcijos ir pamokinimai. Šiandien mums reikia jau ir tokio laikraštuko, kaip amerikonų „American Penman“. Tas yra taip naudingas, taip reikalingas, kad negalima nei apsaityti. Minėtasai žurnalas išcina sykį per mėnesį; jame telpa geriausių mokytojų rankos raštas, ir ant kiekvienos dienos yra paskirta raidė, kurią kiekvienas skaitytojas privalo išmokyti. Argi mums, lietuviams nereikia tokio „mokytojo“, kada mės negalim dar gerai parašyti laiško pas savo draugą, ką jau besaityti apie straipsnius?! Anglų mokytojas Palmer, kalbėdamas apie rašto mokymą šiaip sako: „Penkios minutės atsakomu laiku būdu mokini-mosi yra daug vertesnės, negu kelios valandos netikusių būdu“. O kiek mūsų vientaučiai praleidžia laiko ant tų netikusių būdų besimokinadmi, tai sunku ir apsaityti! Mūsų vientautis, pasiėmęs kokį tėtai „Lengvą būdą mokini-mosi rašyti“ mišlina greitai pramokti, ir sėdi per valandas prie tų „būdų“, bet nieko negali gerai išmokyti.

Be to dar minėtame laikraštųje spausdinama moksliški straipsneliai ir šiaip pamokinimai; žodžiu sakant: „American Penman“ yra taip pritaikytas prie žmonių gyvenimo, kad kiekvienas gali iš jo naudotis, neižiūrint kas jis nebūtų.

O gi mės, lietuviai, ar negalimė išleidinėti tokį moksliską savmoksliams žurnalą? Ar gi mės neturėtumėm raštininkų, kurie galėtų pristatyti medžiagos? Neuzilgo žada išeiti „Moksleivis“; bet ar jam rūpės savamokslų reikalais? Be abejonės—ne! Nes jis turi savo uždavinį ir vien tik juo tesirūpīs. Del to, mės nieko nelaukdami turime patįs apie save pasirūpinti! (Gaila, kad autorius nei trupučiu neprasi-taria, kas turėtų tokį žurnalą išleisti? Red.)

Savamokslis.

Is III-oj Laikraštiniuku susivažiavimo.

(Užbaiga.)

Posėdis III. Atidaryta 10:30 iš ryto.

1) Telegramai: nuo J. Danieliaus ir A. Račiūno iš Brooklyn, nuo A. B. Strimaičio iš New Yorko.

2) Pribuvo svečiai: nuo Valparaiso studentų: pp. Stripeika ir Bortkevičius; publicistas J. K. Valys iš Chicago.

3) Klausimas centralinio kringyno. Laikraštiniukai randa reikalingu inkurti Centralinį Kringypą, kurian būtų kraunama visos mūsų lietuviškos literatūros turtas. Tinkama vieta randa New Yorko viešame kringyne. Sužinoti išlygas nuo kringyno valdybos išrinkta komisija: pp. J. O. Širvydas ir V. K. Račkaukas.

4) Darbo bjūras. Nutarta morališkai paremti šitą klausimą laikraščiuose.

5) Spaudos Draugijos organas. Nutarta, kad organas yra nereikalingas.

6) Kaip atsinešti į tuos laikraščius, kurie nepriguli į Spaudos Draugiją ir nedalyvauja susivažiavimuose, o šmeižia laikraščius prigulinčius ir dalyvaujančius? Buvo visokių nuomonių, bet ant galo nutarta šmeižimus ignoruoti, tik visuomenės reikaluose rimtai ir etiškai duoti reikalingus paaiškinimus.

7) Aukų fondus. Dr. Šliupas atkreipė atidžią ant „Vien. Liet.“ N39 tilpusį p. Vitaičio straipsnį-sumanytą apie sutvėrimą tam tikro aukų fondo. Nutarta paminti atidžion jau nuo pereinoto susivažiavimo svarstyta projektą, kurį pveda išrinktai komisijai. Komisijon išrinkta: Dr. J. Šliupas, J. Hertmanavičius, V. K. Račkaukas. Ji savo darbą praneš sekančiam laikraštiniuku susivažiavimui.

Posėdis IV. 8. Nutarta morališkai remti judėjimą tverti „Svetimtaučių Apgynimo Draugijas“.

9) Skaityta ir priimėta Liet. Spaudos Dr-jos konstitucijos projektas, straipsnis po straipsnio: Konstitucija priimta ir nutarta atspausdinti laikraščiuose. Po tām bus IV-to seimo galutinai priimta ir atspausdinta į kningutes. Konstitucijos redakcijon išrinkta šie: pp. Šernas, Brandukas ir Jurgelionis.

10) Ateinantis IV-tas laikraštiniuku susivažiavimas nutarta laikyti Shenandoah, Pa., rugpjūčio mėn. 1913 m.

11) Lietuvių Spaudos Dr-jon išrinkta valdybon: prezidentu J. Tananavičius, vice-prezidentu J. O. Širvydas, sekretorium V. K. Račkaukas, išdininku J. J. Paukštis. Atstovai nuo leidėjų sekcijos A. Olševskis, nuo literatų — Šernas.

12) Išdininko J. J. Paukščio raportas.

13) Protokolas laikraštiniuku susivažiavimo išsiuntinėti visiems prigulintiems į Spaudos Draugiją nevēliaus ateinančio ketvergo.

17) Susivažiavimas uždaryta 6:30 vakare.

Vakare, tame pačiame hotelyj atsibuvo laikraštiniuku vakarienė, surengta vietinių inteligentų. Čia dalyvavo laikraštiniukai ir būrelis svečių. Tarp ko kito buvo daugelis prakalbų ir šiaip pasikalbėjimų apie visuomenės reikalus.

LIETUVIŲ IMIGRACIJOS ŠELPIMO DRAUGIJOS KONFERENCIJA.

Newark, N. J. Sekmadie-nr-ys, rugsėjo 22. Šv. Jurgio dr-ės svetainėje, pirmininkas p. S. Jankauskas atidarė posėdį, apie 2 val. po pietų. Jis gi priėmė mandatus nuo draugijų atstovų. Pribuvo atstovų apie 40 suviršum. Apšvietos draugijos atstovas iš Brooklyn, N. Y. Jonas Viežiūnas praneša, kad jis pribuvo be mandato, delto, kad jis pirmose kon-

ferencijose turėdavo mandatą, o dabar manė, kad nereikės. Prašo, kad duoti jam balsą. Duoda.

Atstovas p. A. Staknevičius įneša, idant ateityje visos draugijos, prisijusdamos atstovus, induotų jiems mandatą į kiekvieną konferenciją.

Iškyla klausimas: ar valdyba taipgi privalo turėti mandatą. Dauguma balsų reikalauja, kad kiekvienas atstovas turi būti su mandatu, nors būtų ir valdybos naris. Pirmininkas p. S. Jankauskas prašo balso ir praneša, kad jis be mandato, bet rodo savo parašą ant kito atstovo mandato ir sako: „aš turiu pilną balsą“ ir apie tą įneša, užtvirtinta ir pabaigta.

Nutarta viršininkus viešai įvardyti (nominuoti), o slapta rinkti. Perstato viršininkus: K. Vaškevičių, Žolyną ir Kinderį. Išrinko konferencijos vedėju Žolyną, jo pagalbininku — Kinderį, sekretoriaus pagalbininku — J. Jonaitį.

Sekretorius p. Stanelis skaito protokolą praėjusios konferencijos, kuris tampa priimtu. Išduoda savo raportą pirmininkas p. S. Jankauskas, pranešdamas, kad gale kitų komisijų raportų jis turis skundą ant vienos ypatos. Prižada paduoti. Toliau išduoda savo raportą draugijos sekretorius p. Stanelis, kuris tampa priimtu. Piningų yra išdekasoję apie \$418.28.

Išdininkas nepribuvo į konferenciją; pirmininkas skaito jo laiška, kaip raportą; priimta.

„Board of Directors“ (direktorių taryba) išduoda savo raportą, kuris priimta.

Pirmininkas, p. Jankauskas, paduoda mandatą p. Leščinskui, kaip laikraštiniui, kuriuos jis prašė ypač tiksliai nuo p. Jankaus. Dauguma atstovų protestuoja. Atima atgal mandatą.

Išduoda raportą žmogaus pastatymo ant „Ellis Island“ komisija. Priimta. Eina ginčai apie algą atstovo, nes direktoriai numušė.

Išduoda savo raportą apskelbimų siuntinėjimo komisija, kuris priimta.

Atstovas nuo „Ellis Island“, p. Jonas Staknevičius, išduoda raportą. Prašo pakelti algą, nesutinka dirbti už \$40. Priimta.

Žmonių prižiūrėjimo komisija prie „Slavonic Immigrant Society“ išduoda savo raportą; priimta. Beveik visose komisijose ir komitetuose p. Jankauskas yra nariu.

Pirmininkas, p. Jankauskas, išduodamas raportą pradeda savo skundą ant p. V. Ambrozevičiaus, primindamas S.L.A. seimą ir užsikarščiaavęs pavadina p. Ambrozevičių išgama, o šis atsako: „meluoj! melagius!“ Raportas priimtas su patėmijimu, kad ateityj mandagiau elgtųsi išduodamas raportus.

Apkaltintasis p. Ambrozevičius prašo balso, nori pasiteisinti; kai kurie priešinasi. Atstovas p. J. Brazauskas reikalauja, idant

būtų duotas balsas. Kalba, Sako, kad viskas tas yra melas ir prašo ištirti tą visą dalyką, prižada \$50 aukauti draugystės naudai, jei bus teisingi užmetinėjimai.

Ponas J. Staknevičius praneša, kad jis buvo pirmame kongrese L. R. K. P. D. A., ir kad kongresas pripažino reikalingumą tos organizacijos ir prižadėjo agituoti ir remti ją.

Nutaria: Pavesti direktorių tarybai pakelti mokesčius atstovui ant „Ellis Island“, p. J. Staknevičiui; pakelti iki \$50. Paveda atstovui, kur jam parankiau, ten jis gali pirkti laivakortes, t. y. vesti žmones pirkimui laivakortė.

Renka komisiją ištyrimui prietikių, kaslink pp. Ambrozevičiaus ir Jankausko, iš sekančių ypatų: pp. Krukauskos, Kinderio ir Duobinio.

Renka komisiją referendumo sutvarkymui iš sekančių ypatų: A. Staknevičiaus, Kinderio ir Žolyno.

Nutaria: Sekretorius neturi tiesos plėsti laiškus apie rinkimus, bet atiduoti tiesiog komisijai.

Komisijos kelionės kaštai turi būti apmokami iš draugijos kasos.

Sekretoriaus perskaitytas bilas išmokėti ir nupirkti reikalingą knygą atstovui arba užsteliuoti.

Protokolas turi patilpti trijuose laikraščiuose.

Sekančią konferenciją laikyti 26 sausio, 1913 metuose Brooklyn'e, N. Y. apie 2 v. po pietų.

Iškyla ginčai, ką korespondentas gali paduoti į laikraščius, o ką ne. Prašo balsą p. Leščinskis ir sako, kad reikia žodis į žodį teisybė rašyti ir prižada taip padaryti.

Valdybai pavesta atšaukti, jei bus melas parašytas. Konferencija tapo uždaryta apie 9 val. vakare.

Iš augščiau aprašyto matyti kokia tvarka yra Imigracijos draugijoje. Kas kaltas tame? Nugį mes patįs, delto, kad neprisirrašom prie jos. Todėl dabar naudokimės iš progos, prisirrašykime pirmiau, negu komisija išsiuntinės referendumo blankas. Reikia stengtis jas gauti, išrinkti geresnę valdybą ir atsakomesnį organą, o tada viskas eis geresniu keliu, negu iki šiam laikui. VI. Lazdynas.

ATSILIEPIMAS.

Su šiuomi mes, žemiau pasirašiusieji, atsiliepiame į visas Brooklyn'o bei Didžiojo New Yorko Teatrališkos Draugystės bei organizacijos, kurios užsiima sceniškais veikalais, su šiuomi reikalais. Mes, kaip pildydami mūsų pareigą, kuri liko mumi užduota viešoje konferencijoje, atsibuvusioje rugsėjo 8., 73 Grand st., Brooklyn'e, kreipjamiesi į scenos mylėtojus. Konferencija, kaip, jau daugeliui žinoma, tapo sušaukta pažangesniųjų lietuvių veikėjų, tarpe kurių jau senai gyvavo už-

manymas — suvienyti panašias (t. y. scenos srityje dirbančias) organizacijas, kad įvesti geresnę sistemą ir patobulinimą mūsų scenos. Buvo kalbėta, kokių būdu tas būtų galima atsiekti.

Konferencijoje, po ilgų pasikalbėjimų, tokis scenos mylėtojų susivienijimas tapo pripažintas už reikalingą, ir kaip pirman žingsniu likosi išrinktas komitetas iš trijų asmenų, kurių užduočia yra formaliskai užkviesti tokias organizacijas ir atsiliepti per laikraščius. Šiuomi tad atsiliepiamu mes patariame mūsų organizacijoms apkalbėti tąjį klausimą savo susirinkimuose ir išrinkti delegatus. Sa-

tais laikais mes prisijusime formaliskus užkvietus per laiškus, nurodydami būsiančių susirinkimų laiką ir vietą. Tai gi meldžiame kiekvienos draugystės bei organizacijos ingalioti ir į susirinkimą atsitiusti nors bent po du (2) atstovų, su tikslu pradėti susivienijimą ir bendrą darbą.

Su pagarba

Pius B. Inca,
K. Liutkus,
Leonas Ereminas.

PROTOKOLAS

Trečiojo Lietuvių Spaudos Draugijos Amerikoje Suvažiavimo įvykusio 1912 metais, rugsėjo mėnesio 27 ir 28 dienomis, Chicago, Ill.

Posėdžiai atlikta Bismarck hotelyje, 177 Randolph st., Chicago, Ill.

Pirmasai posėdis.

Rugsėjo 27, 10:45 val. ryte, L. S. D. A. pirmininkas J. M. Tananevičia atidarė suvažiavimo pirmąjį posėdį.

Trečiojo L. S. D. A. Suvažiavimo vedėjais atviru balsavimu likosi išrinkti asmenys:

J. M. Tananevičia, pirm., J. Viskoškas, raštininku, Kl. Jurgelionis, antr. raštin.

Peržvelgta Trečiajame L. S. D. A. Suvažiavime dalyvaujanti laikraščiai. Dalyvauja šie:

1. „Vienybė Lietuvinkų“, redaktorius ir leidėjas J. O. Širvydas.

2. „Lietuva“, redaktorius J. Šernas ir B. Balutis, ir leidėjas A. Olševskis, taipgi J. Hertmanavičius.

3. „Katalikas“, redaktorius P. Brandukas ir J. Viskoškas ir leidėjas J. M. Tananevičia.

4. „Laisvoji Mintis“, redaktorius ir leidėjas dr. J. Šliupas.

5. „Dagis“, redaktorius P. Brandukas.

6. „Tėvynė“. Nuo „Tėvynės“ nebuvo delegato, tačiau jos redaktorius p. V. K. Račkauskas nuo savęs ir nuo „Tėvynės“ prisituntė įnešimus ir nurodymus.

Korespondentai buvo: nuo „Tėvynės“ Kl. Jurgelionis; nuo „Kovos“ A. Kvedaras.

Pirmoje sesijoje dalyvavo svečiai: adv. Bradchulis, studentas A. Petraitis, M. Minkus ir J. Kulis.

Skaityta Antrojo L. S. D. A. Suvažiavimo Protokoas. Protokolas vienbalsiai priimtas.

Skaityta Trečiajam L. S. D. A. Suvažiavimui pasveikinimui bei linkėjimui: telegrama nuo „Vakarų Varp“, prisijusta p. A. Zalpio, ir du laišku nuo Rochester, N. Y. lietuvių laikraščių skaitytojų.

Skaitytas „Draugo“ redaktorius pranešimas, jog deli jiems žinomų priežasčių „Draugas“ negalės Suvažiavime dalyvauti.

Nuo „Saulės“ buvo pranešimas, jog Suvažiavime negalinti dalyvauti, nes esanti „too busy“.

Kiti laikraščiai jokios apie save žinios nedavė.

Skaityta L. S. D. A. sekretoriaus V. K. Račkausko rokunda. Nuo II-jo iki III-iam L.S.D.A. Suvažiavimui susirašinėjimų reikalams išleista \$1.20, kuriuos sekretorius meldžia apmokėti.

Skaityta L. S. D. A. sekretoriaus raportas.

Sulyg sekretoriaus raportu, įstojiu mokesčių nuo laikraščio sumokėta \$35.00, o mėnesinių mokesčių \$45.00. Taigi L. S. D. A. išdan sumokėta \$80.00. Išlaidos buvo \$3.00. Išde turto yra \$77.00.

Laikraščiai skolingi \$40.

Skaityta „Tėvynės“ redaktorius V. K. Račkausko paaiškinimai ir įnešimai.

Nutarta Suvažiavimo programos: skaityti II-jo Suvažiavimo Protokolas pagal punktų.

Pirmasai posėdis uždaryta 12:25 val. po pietų, 27 rugsėjo.

(Užbaiga seka.)

ATSIŠAUKIMAS Į MOKSLEIVIUS.

Moksleivių suvažiavime 28 ir 29 rugsėjo Chicago mieste tapo sutvarta abelnas moksleivių susivienijimas, kuris vadinasi Lietuvių Moksleivių Amerikoje Susivienijimas. Apart kitokių nutarimų šis suvažiavimas nusprendė leidinėti mėnesinį organą vardu „Jaunimo Sapnai“.

Kadangi išleidiant kaip atskirą laikraštį iš medžiagiškos pusės mums būtų persunku, tai likosi dauguma balsų nutarta leidinėti prie mėnesinio žurnalo „Laisvosios Minties“, kame paskutini keturi puslapjai bus mūsų organas.

Tokiu būdu pamatas jau yra padėtas, o tik pasilieka patį namą budavoti, kurio turtinumas bei naudingumas priklausys nuo mūsų pačių sąjausmo link šio darbo ir pastangų užlaikyti jį švariai, prienamai ir labi visuomenės, o sykiu ir mūsų pačių gerovei. Tat šiuomi kviečiu visus moksleivius prisidėti dvasišku triūsu, remti mūsų organą, rašinėjant visokius straipsnelius. Manau, kiekvienas labai gerai numano, jog bile laikraščio gyvumas bei papuliariškumas priklauso nuo sandarbininkų. Taigi gerbjamieji draugai-moksleiviai, pasistengkite padėti auklėti „Jaunimo Sapnus“, kad vėliaus jie pasiliktu tvirta, galinga ir stovinčia ant teisingos papėdės spēka.

Kaip greitai viskas du-

sis sutvarkyti, tai tuojaus pasirodys pirmas „Jaunimo Sapnų“ numeris. Visais reikalais šiame atvėjyje kreipkitės ir siuntinėkite straipsnius sekančiu antrašu.

Su tikra pagarba,

S. Biežis, redaktorius,
1653 W. 19-th Str.,
Chicago, Ill.

„LIETUVIŲ MOKSLEIVIŲ SUSIVIENIJIMAS AMERIKOJE“.

Po tokiu vardu, kaip mes antgalvyje išrašėme, gimė neseniai nauja mūsų visuomenėje draugija. Ją sutvėrė Chicagoje, Ill., kur pereitą savaitę atsibuvo lietuvių moksleivių susivažiavimas. Šitas mūsų moksleivių susivienijimas bus pirmieviskas. Jan prisidėjo moksleiviai visokių pažvalgų, bet savo programon, kiek teko girdėti, nutarę užbriežti šituos auksinius žodžius, kad: *tene būnie mūsų moksleivija varžoma jokių partijų nei religijų viržiuis*. Ir to del reikia tikėtis, kad ši pirmutinė lietuvių moksleivių bepartivinė organizacija bus mūsų visuomenėje pasitikta su užsitikėjimu ir užuojausme. Nuo visuomenės prigulės ją remti (ypač remti bėdinesnius moksleivius medžiagiškai), o nuo moksleivių mes turėsime laukti, kad jie išpildys lietuvių visuomenės dideles lūkestis, stengsis išaugti energiškais, laisvais, sąmoningais ir demokratiškais piliečiais; kad jie ir beieidami mokslus ir gyvendami nuo šios dienos savo organizuotame kūne, barstys apšvietos grūdėliais del savo tamsesnių brolių, kurie yra mažiau laimingi už juos ir kuriems daugumui bus lemta iki grabo lentos pasilikti prirakintais prie kūjo, spato ir mašinų fabrikuose...

Suvažiavimas mūsų pirmievių moksleivių Chicagoje buvęs neskaitlingas: dalyvavę rodos vos dvidešetkis vaikinių (merginų rodos ir nebuve). Bet užtai sakoma buve atstovauta bene devynios Amerikos moksleivietės! Tai malonus ženklas. Reiškia, mūsų jaunuomenė, mokslus einančioji, jau turi čionai savo daugelį centrų. Reikėjo tik vieno centralinio ryšio, kuriuomi dabar ir bus Lietuvių Moksleivių Susivienijimas. Smulkesnių žinių mes tuom tarpu negalėsime pažymėti, išimant tą, kad L. M. S. nutarę leisti savo laikraštį organą, kuriam ir davė vardą „Jaunimo Sapnai“ — ant atminties buvusio tokio vardu laikraščio, kurį leido ir rėdė velionis Jonas Sutkus, Valparaise (buvo hektagrafuotas neperiodiškas sąsiuvelis). Kadangi dabar lietuvių moksleiviai dar yra persilpnai medžiagiškai, todėl leisti savo laikraščio negalės. Delto nutarta pasiprašyti „Laisvosios Minties“, kad leistų moksleivių reikalams vietas. Ant laimės čionai pasitaikęs būti ir Dr. Šliupas, kuris buvo Chicago atvažiavęs į Lietuvių Laikraštinkų Susivažiavimą. Taigi jį užklausus, tas

mielai duoti vietą sutikęs. Taip ir pasilikę nutarta, kad moksleivių organas tuom tarpu bus prie „L. M.“, kurioje jie turės savo 4 puslapjus. „Jaunimo Sapnų“ skyriaus redaktoriumi išrinktas žinomas gabus jaunas studentas, p. S. Biežis iš Chicagos.

L. M. Sus. valdybon išrinkta: pirmininku P. Petraitis, raštininku p. Drangelis, išdininku P. Sinkus. Kitas, tai yra antras moksleivių susivažiavimas regis nutarta laikyti Chicagoje, ateinančiais metais. O tuom tarpu išrinkta susivienijimo įstatų redakcija.

Tė gyvuoja ir auga jaunas mūsų moksleivių susivienijimas!

Bėgunas.

KODEL AŠ PABĖGAU IŠ RUSIJOS KARIUOMENĖS.

Daugelis mūsų brolių-lietuvių yra prasišalinę iš tėvynės Lietuvos tiktai delto, kad nereikėtų eartui tarnauti. Daugiausia tų pabėgėlių randasi Amerikoje. Pagyvenę čia keletą metų, išsiilgsta tėvynės, ir pradeda manyti apie grįžimą Lietuvon, bet priežastis — pabėgimas iš kariuomenės — nedaleidžia. Tuomet daugelis pradeda klausinėti žmonių ir laikraščių, kaip einasi Rusijoje? ar negalima būtų nuo kariuomenės pasiliuosuoti? — Taip ir aš, tos minties gundomas, pasiryžau grįžti atgal. Gana gerai žinau, jog pabėgau iš kariuomenės, ir jog būtinai reikės atitarnauti jei tik pagrišiu. Tatai ir pradėjau vieno-kito klausiti apie Rusijos kariuomenės padėjimą. Daugelis atsakydavo, jog tik iš pat pradios sunku, o paskui pripranti ir gerai. Neuzsiganėdindamas tūl aiškinimais bei atsimindamas — jog „paskui bus visai gerai“ ir sumaniau grįžti.

Štai spalnio 4 d. 1911 metų apleidau Ameriką ir išvažiavau į Lietuvą. Važiudamas Lietuvon išsiemiau pasportą nuo konsulio. Einant per sieną niekas manęs nekliudė, bet pribuvus į vietą, tuojaus valdžios tarnai pradėjo jieskoti manęs; gavau pabūti namie vos aštuonias dienas, o paskui paėmė į kariuomenę.

Kada stojau „pristovon“, dak tarai visai nežiūrėjo ar sveikas, tiktai pažiūrėjo ir pamieravę augštį sušuko: „Priimtas!“ — Daug vargo prisiejo vargti pakol į pulką pristatė. Pribuvus į pulką nesmagu buvo žiūrėti į nedorus valdžios tarnus kurie naikino bereikalo jaunų vyrų sveikatą. Tikėjau tačiau, kad bus galima išbūti visą tarnystės laiką ir, jog tik išpradžij taip kankina. Taip tai save ramindamas ir pabuvau aštuonius mėnesius. Bet tarnystė darėsi sunkesnė, kariuomenės viršininkai elgėsi žiauriai. Matydams, kad nieko gero nėra ir niekuomet nebus, tai ir sumaniau prasišalinti. Be to, reikia pridūrėti, jog ir atitarnavus nesi visiška liuosas. Ot pasirūpinau svetimo pasportą, civilines drapanas ir liepos 18 d. 1912 m. apleidau pulką.

Puikiai pasisekė man pabėgti, niekas ir niekur manęs nesutrukė. Parvažiavęs į Lietuvą, atsiemiau iš bankos (sbergatėlnos kasos) piningus. Keturias dienas pagyvenęs Lietuvoje išvažiavau į Ameriką ir 13 d. rugpjūčio jau buvau New Yorke.

Taigi, brangūs broliai, nedaug teko man patirti ir neilgai tar-

KAZYS PUIDA.

PASKUTINĖ AŠARA.

Štai iš-uzkertės pasigirdo griausmingas, baubjās urėdninko balsas, kaž-koki žmogelį tvarkos mokiną. Žmogelis, kepurę nusiėmęs, drebančiu balsu atsiprašinėjo galingojo pono urėdninko, bet nespėjo jis nei kaip reikiant nuolankiai pratarti, kuomet iš-uz jų dviejų užpakalio pasigirdo trys, vienas po kito revolverio šūviai. Urėdninkas, dar smarkiau surikti ant žmogelio besirengias, staiga nutilo, mostelėjo ranka ir visu milžinišku kūnu pargriuvo ant negrįstos miestelio gatvės stačiai veidu balon pataikęs. Iš nugaros siurbėsi vietomis kraujas ir maišėsi su dumblinu balos vandeniu.

Pakilo triukšmas. Žmonės, pamatę valdžios atstovą baloje negyvą begulintį, greitai taisėsi vežimus ir bėg ois miestelio. Tuoj iš kitos pusės rinkos išsoko iš karėiamos dragūnų oficerias su keletu kareivių ir nubėgo prie gulinčio urėdninko. Atbėgę pradėjo klausinėti žmonių, kas čia buvo, iš katros pusės šovė ir kurion pusėn nubėgė šovęs žmogus: niekas nieko pasakyti negalėjo, nes niekas nieko nematė. Oficerias paliepė sėsti ant arklių ir joti už miestelio, ar nepasiseks kartais kaltininkas sugauti.

Čigonas gi, „pasikalbėjęs“ su urėdninku, per daržus, niekieno nepatėmytas išbėgo laukan ir, pamatęs besiganančius arklius instinktyvines baimės genamas išpančiojo vieną ir užšokęs, lėkė tiesiog per laukus miškan. Išėjo laukan dragūnai, patėmijo bėgantį ir leidosi vyties. Atsisukęs čigonas, pamatęs besivejančius dragūnus, ėmė mušti arklių, norėdamas nors miškan greičiau patekti.

Miške, — manė jis, — ne taip lengva bus sugauti ir namai čia-pat. Juo jis arklių labiau mušė, juo arklys pamažiau bėgo, juo dragūnai vis arčiau ir arčiau buvo. Štai netoli miškas, jau rengiasis nuo arklio nušokti, bet staiga prabilo šūvis ir kulka išsmeigė medin šalė čigono galvos.

— Ne, paleisti arklys negalima, reikia joti per mišką. Pėsčią gali greičiau nudėti, jojančio negalės šauti per medžius.

Ir nušdamas pančiu arklių, čigonas dingo miške. Dragūnai jo nemato. Bet netrukus pasigirdo miške dar penkių arklių bildėsis. Čigonas vis skubinas, jau visai netoli namai, jau baltuoja naujos baltos sienos per medžius. Nušoko nuo arklio ir kiek tik galėdamas bėga grintelėn. Dragūnai, pamatę bešokantį nuo arklio, suspaudė pentiniais savuosius ir, yt viesulas, išlėkė pamiškėn. Kaip tik tuo pačiu metu čigonas išspruko grintelėn. Dragūnai sustojo, nusiėmė nuo pečių šautuvus.

Zyna baisiai nusigando pamačiusi dragūnus, pačiame pamiškyje stovinčius. Pašoko iš vietos, apibėrė atbėgusi klausimais, bet nieko iš jo negalėjo suprasti, nes jis, baisiai žibančiomis akimis ir drebančiomis rankomis, ištraukė revolverį iš kišenės ir, išmetęs iššautus patronus, indėjo naujus. Zyna suprato kame dalykas ir nieko jau nebeklausė, tik tai nuliūdusiomis, pasigailėjimo pilnomis akimis, pažvelgus į jį tarė:

— Tai tu visgi...

Ką ji toliau pasakė, jis negirdėjo, nes tuo pačiu laiku prie lango priėjo pėsčias dragūnas, su atkištu šautuvu ir sušuko:

— Vychodi!

Bet vieton atsakymo iš-uz lango išlėkė kulka ir išsmeigė dragūno krūtinėn, parbloškė jį augštininką. Tuo pačiu metu, kaip tik pargriuvo dragūnas, iš pamiškio pasigirdo keturi šūviai. Vos spėjo čigonas atsigręžti nuo lango, kaip išgirdo kaž-ka grįčioje griūnant. Pamatė ir apmirė. Revolveris išsprūdo iš rankos, akis baisiai išsiskėtė, plaukai pasišiaušė ir per veidą nuriėdėjo dvi didelės, karštos, yt ugnis, ašaros. Išlėkė rankas, susigriebė už galvos, pirštus įleido į plaukus ir begalinio skausmo perimtu balsu sušukęs: „Zyna! Zyna!“ puolė prie negyvos jau mergaitės. Vos tik spėjo pasijudinti iš vietos, pamiškyje prabilo nauji keturi šūviai ir, stačiai širdin pataikiusi kulka, parbloškė jį ant mergaitės lavono. Po tų šūvių dar keletą kartų šovė ir, kuomet iš grintelės niekas jau nebeatiliepė, pradrišę dragūnai išlaužė duris ir inėjo vidun.

Grintelės viduryje, ant aslos gulėjo du lavonu kraujo baloje. Zynai kulka pataikė

akin ir suardžiusi smegenis, išlėkė per viršugalvį. Likusi sveika akis buvo plačiai atverta ir miręs jos žvelgėsi žiūrėjo anuo nepaprastos ramybės, meilės ir neapriboto liūdnumo kibirkštieč varsa. Gulėjo rami, tyli ir pusiau atvertos lūpelės, paskutinėje ašaroje paskendus akis klausė, kaip anuomet:

— Myra, kur teisybė?...
Vilnius.

17. VIII. 1907.

KAZYS PUIDA.

GERAS ŽMOGAU, AR NEMATEI...?

I.

Ant Manikūnų vieškelio neramu...
Tėnai, — žmonės kalba, — vaidinas...
Ar šaltomis žiemos, ar audringo rudens, be vienos žvaigždės ant dangaus, ar puikiomis vasaros mėnulio naktimis — vaidinas...
Pirmiems aplinkinių sodžių gaidžioms pragydu, iš-uz Manikūnų sodžiaus trobų, vieškeliu, ilga, balta drobule apsisiautes, kadarančiu virvagaliu ant kaklo, ant dailaus baltai-juodais obuoliais — joja velionis Jonas...

Jo pavardės žmonės nemini. Gyvam esant ir pasimirus — visi Jonu šaukia.

Cieškelis ties Manikūnais naktimis tuščias. Vietiniai gyventojai, nedrįsta jau išsenai naktimis ant to kelio pasirodyti. Reikalui atsiėjus — istolo aplenkia jį.

Retkarčiais naktimis užklysta ant to kelio svetimi, nieko apie Joną negirdėję.

Jonas niekam niekuomet bloga nėra padaręs. Ramus, nerėkaujas, jis prijouja prie keleivio ir, skausmu pertekusiu balsu, mandagiais žodžiais, klausia:

— Geras žmogaus, ar nematei mano Jagutės?...

Keleivis tyli.

Jonas klausia.

Jono balsas virpa, skundžiasi, dejuoja, tarytum netyčiomis nutrūkusi smuikos styga...

Jonas klausia...

Keleivis nervingai žegnojas ir bailiai dairous į šalis.

Ir klausdamas Jonas lydi keleivį ligi Manikūnų sodžiaus gatvės vartų. Čia Jono sustoja...

Ir paskutinį kartą keleiviu kreipdamas, ašarų slopinamu balsu, Jonas klausia:

— Geras žmogau, ar nematei mano Jagutės?...

Atsakymo nėra...

Ilgai-ilgai stovi Šyvis su Jonu prie Manikūnų sodžiaus vartų. Iš melsvai žibančių jiedviejų akių varva sidabrinės ilgėsio-troskūlio ašaros, krinta jos ant žemės veido ir maišos su žemės-maitintojos ašaromis... Lūpos sopulingai virpa ir ratu kartoja tapatį klausimą...

Klausimo niekas negirdi...

Bet jam nerūpi — jis klausia... klausia savęs, Šyvio, žiemos audrų, rudens vėtrų... Klausia vasaros skaisčių nakčių... Klausia žemės, mėnulio, vėjo, lietaus, dangaus ir visi... visi tyli...

Klausia — ir atsakymo jokio negauna...

Prieš antriems gaidžioms pragiestant, Šyvis, lyg ko baidomas, pašoka iš vietos ir vėsulos sparnų greitumu lekia nuo vartų į sodžiaus pakluonius...

Ties pakluonėmis sustoja, pastovi valandėlė ir, abudu vienon linijon susiliejusiu, išsidriekia ilga, balta juosta, plačiai išskėstomis, žemyn nusvirusiomis rankomis, tarytum kaž-ka rengias prie savo krūtinės glausti...

Ar šaltas šiurpus žiemos, ar jaukus vasaros vėjelis išdraiko, išnešioja tą šešėlį ir per visą apylinkę skrysta sopulingas Jono šešėlio klausimas...

— Geras žmogau, ar nematei mano Jagutės?...

II.

Kalėdos...

Jono grincioje susirinko keli kaimynai, kelios kaimynės apsėdo krosnį ir, pasirė-

musios ant kelių, atidžiai klausos.

Gale stalo sėdi Jonas ir skaito brangiausią viso sodžiaus turta — „Šventųjų Gyvenimus“...

Tik Jonas moka gerai skaityti ir tik jis vienas visame sodžiuje turi tą knygą. Ilgais ir nuobodžiais žiemos vakarais kaimynai dažnai rinkdavos Jonuose gaivios dvasios pasisėmė, gyvenimo pasimokyti, stebūklais pasigėrėti...

Nevienoje dievobaimingoje galvoje kruteno mintis:

— Kad tik tos kningos nenustoti, kad tik policija apie tuos skaitymus kaip-nors nepatirtų...

Išdavių ir apskundimų nebuvo ko bijoties. Manikūnų sodžius anuomet jų nepažinojo...

Ir karštuolių galvose, tik „Šventųjų Gyvenimu“ išauklėtų, dorintų ir maitintų, kildavo kartais drąsios, išbujojusios svajonių nevaržomos, sugyvenimo reikalavimais nesiskaitančios, mintys — kibirkštys:

— Pasekti šventuosius?...

Iš daugelio veidų galėjai pamatyti, kad tos mintys bujoja, auga, keroja, bet ne vienas balsiai nedrįsta tokios minties išartiti. Ar bijo sutiksias draugų išjuokimą ir pasityčiojimą, ar gal skaitė save — žmogų-neturintį teisės siekti prie dievybės idealo?

Sunku buvo atspėti tikrosios kliūtis — jos giliai buvo slepiamos. Bet galvoje, širdyje ir dvasioje gimusi mintis, nenor mirti, ji kovoja su savo gimdytoju už būtybės teisę jame, už teisę įsikūnyti gyveniman... Kartais, ir tai labai dažnai, būk mirusios mintis atkunta išnauro ir reikalauja įsikūnijimo, veržiasi varu gyvan gyveniman...

Ir Jono galvoje virė baisi minčių, norų, baimės ir geidulio kova.

Ar taip — ar kitaip?

Šimtą kartų tas klausimas buvo išrištats, šimtą kartų jis rengėsi jį balsiai išartiti — bet baimė lūpas rakino, gerklė žodžių nepraleido...

Skaitymas pasibaigė. Susirinkę kalbėjosi tarp savęs. Vaikai malkas nešiojo, žvirblį gaudė, peilį sienon smeigė; mergaitės virtuvėje vašką tirpdė, liejo, būrė...

Tik Jonas nedalyvavo tose kalbose. Kaž-kuo susirūpinęs, vaikščiojo ilgai po grincią, mintis užė, virpėjo galvoje — bet liežuvis neklausė. Galų-gale priėjo prie sėdinčios ant lovos krašto savo žmonos ir patylomis užklausė jos nežinia kelintą kartą:

— Dar ilgai?...

— Dvi savaiti, — ramiai atsiliepė Jagutė.

Ir vėl abudu nutilo.

Jonas nerimavo, sukiojosi, kosėjo — jautė, kad turėjo ką pasakyti — ir negalėjo tai padaryti.

Bet reikia — ir visas jėgas surinkęs, tarė jį žmoną:

— Jagute, girdėjai koks buvo Panelės Švenčiausios gyvenimas. Matai kaip skurdžiai ji su savo Juozapu gyveno, nei gimdyti troboje negavo... reikėjo pasislėpus kūtėje, tarp gyvulėlių... pasaulio Išganytojas pagimdyti...

Jagutė buvo nešėia ir už dviejų savaičių laukė. Iškarto ji nevisai gerai buvo vyrą supratusi ir, valandėlę patylėjęs, dūšliu balsu, kuriame didžio nusiramimo gaidą girdėjai, užklausė:

— Tai tu, Jonuli, norėtum, kad ir aš kūtėje...

Nedavė jai užbaigti, bet nervingai atsilūses greitai-greitai kalbėjo:

— Taip, matai, juk Dievas... kaip tu žinai... aš... man rodos... žinoma, taip, taip...

Jagutė nutraukė vyro kalbą, ir virpančiu, bet tvirtu balsu pasakė:

— Gerai, tebūnie taip...

Ir lig kaž-ka slogų nuo krūtinės numetė abudu staigu nutilo.

Jonas nuleido galvą ant krūtinės ir džiaugsmu žibančias akis išmeigė į juodas grincios grindis...

Jagutė pasipurtė, šiurpuliai perbėgo per jos kūną, tarytum jautė jį tą baisią valandą ir bijojo nesušalti, nesustingi iš skausmo šiurpulių...

(Užbaiga bus.)

AITVARAS.

RYTOJUN BEŽIURINT

(Tąsa).

„Harmoninėje tvarkoje jaunimas bus organizuotas į tam tikras korporacijas, veikiančias viena į antrą lygiai taip, kaip ir mažosios bandos veikia mažojon ordon. Tokios korporacijos bus: vestalatas, susidedas iš dviejų trečdalių mergaičių (vestalkų) ir iš vieno trečdaliu berniokų (vestalų) ir damoiselat, susidedas iš vyrų (dviejų trečdalių) ir mergaičių (damoiselles) — (vieno trečdaliu). Vestalato sąnariai užsilaiko nuo lytinių prietikių ligi 18 ir 19 metų, o damoazelato dalyviai atsiduoda lytiniam smagumams iš jaunumės. Kiekvienas gali pasirinkti tą ar kitą korporaciją, bet kas vienas, korporacijon įstojęs, visą laiką turi prisilaikyti korporacijos įstatymų bei principų. Damoazelato sąnariai negali dalyvauti rytiniuose vaikų susirinkimuose. Vieton to jie lanko vakarines atskiras kur kas dien nuo 9 ligi 10 susieina suaugę sąnariai, meilingujų malonumų jieška... Vestalkos bei vestalai džiaugiasi ypatingu prijaunimu bei pagarba kaip vaikų, taip ir suaugusių žmonių. Ypatinga pagarba džiaugiasi tos mergaitės, kurios atsižymi savo padorumu ir darbštumu. Vestalatas yra ypatingu pusiaureligijiniu kultu, socialiu dievaichiu“...

Tokių būdu, visas dalykas tame, kad, parodžius organizaciją mūsų visuomenės ligą, iškelti ją aikštėn, o paskui tinkamai jį reaguoti. „Kuomet aš išdrįstu įsigilinti lytinių prietikių klausimą, — sako Furje, — tai išsirdiję moralistai šaukia, būk aš griauņas dorinius pamatus“. Tan šaukiman Furje atsako, kad „griauti tai jau nėra ko, nes viskas šiandieninės visuomenės su jos dora galutinai sugriauta“.

Tokios yra aplamai imant Furje ideos apie auklėjimą bei socialę tvarką. Jo mokymas neišiplatinio miniose. Juo interesavosi labiausiai inteligentinis jaunimas. Pasekėjų branduolį tvėrė rašytojai, advokatai, oficeriai, gydytojai, dailininkai. Kaip Ovenas, taip ir Furje visomis išgalėmis stengėsi užinteresuoti turtingus ir garsingus žmones, kurie būtu padėję jam suruošti pirmą „mėginimą“ falansterą. Kaip ir Ovenas, jis puikiomis varsomis piešė laukiamuosius sositarinėje tvarkoje išteklius, bet neturėjo pasisekimo. Kreipėsi jis Napoleonan, bajorijon, dargi Restauracijos dvasiškijon, ir į Burbonus, ir Rotšildan, kuriams kalbėjo apie žydų karalystės atgimimą... Kasdieną ligi dvyliktos jis sėdėdavo namie ir laukdavo, gal kas turtingųjų susigundys ir atneš reikalingus pinigų pirmajai falansterai įsteigti. Ir nieko nesulaukęs mirė jis Paryžiuje spalio 9 d. 1837 metais.

VILIAM MORRIS.

(1834—1896).

Tris šimtus aštuoniasdešimties metų vėliau po pasirodymo Tomo Moro „Utopijos“ antras anglas, Viliam Moris, parašė naują utopiją: „Žinios išniekur, arba laimės epocha“. Neveizdint tokio didelio tarpolaikio tarp vieno ir kito, Moro ir Moriso socialiai idealai savo pamate tolygūs ir tiktai iš pedagoginio atžvilgio pastebimas žymus skirtumas. Moris buvo „anarchistas“ auklėjime; jis priedė priaugančiųjų kartų auklėjimo idėją ligi atmetimo racionalės pedagogikos. Ligi mirsiant Moris išbuvo ištikimas Reskino mokinyms ir toji aplinkybė žymiai atsiliepė ant jo idėjų apie auklėjimą. „Auklėjimo reikaluose, — sakė Reskinas, — reikia vadovauties trims didžiais principais: rūpintis viskuo dailiu, viltimi bei meile“. Pirmasai šių trijų principų pateko visan Moriso veikimo ir jo socialės pasauležvalgos pamatan. Jis buvo status priešininkas visokeriopos prievartos, tikėdamasis visuomenės atgimimo iš platinimos socialių idėjų tarp visų visuomenės klesų. „Skirtumas tarp turtingo ir bėdino, — rašė jis, — negali būti kenčiamas, ir turtingas bei bėdinas vienodai privalo tam priešintis. Mano tikslas — sukelti nepasitikinimas visuose visuomenės sluogsnuose ir todėl aš prisidedu prie organizacijos, tuo tikslu užsidavusios“. Tokia organizacija buvo Hamersmito liiga, 1885 įsteigta, obalsiu kurios buvo: „Menas negali normaliai bei plačiai plėtoties viename tik neskaitlingame žmonių luome, šalė skaitlingos, bet storžievės minios. Būtinai reikalinga, kad dailės intekmės patektų ir pilkon liaudies mason, o tam reikalinga visų-pirmiausia auklėjimas, apšvieti ir visos darbininkų minios organizacija. „Devynioliktame šimtemetyje, — sako Hamond, 1962 m. pilietis, — visuomenė buvo tokia bėdina, kad tikrasai apšvietimas niekam nebuvo prieinamas. Visa jų taip vadinamo auklėjimo teorija buvo tame, kad suteikus vaikui bent kokias ži-

niais, dargi jei tas tikrų kankynių keliu buvo atsiekiama, drange su niekam nereikalingais plepalais, arba jie visą amžių jautę apšvietos trūkumą, nes beprašvaistis bėdinumas mediodavo laiko tai papildyti. Dabar visa tai praėjo, nėra kam skubinties, ir kiekvienas gali praturtinti savo protą žiniomis, jei jis jaučia prie to patraukimą. Ir iš šito, kaip ir visų kitų atžvilgių, mes pasveikome: **mes galime suteikti sau laiko išaugti**..."

Naujojoje visuomenėje, sutvarkytoje sulig Moriso idealo, priaugusioji karta turi progą mokyties visko, prie ko tik joje apsieiks ingimtas palinkimas, bet tuo pačiu metu negali būti jokios kalbos apie priverstiną mokymą. Ingimtas jaunybės žingaidumas ir pamėgdžiojimas užtikrina jaunimui jo protinį bei dvasinį augimą. Išilgo miego Gėstui pabudus ir užklausus kaip sutvarkyta naujoje visuomenėje mokykla? — girdime šioji originali atsakymą:

— Mokykla?... Ką tamsta supranti tuo žodžiu? Aš nematau, ką galėtų ji turėti prie vaikų. Tiesa, mes girdėjome apie mokyklą silkėms veisti apie dailės mokyklą, ir iš šios prasmės išeidami galėtume, galbūt, kalbėti apie mokyklą vaikams, bet, — pridūrė jis juokdamas, — turiu prisipažinti, to nesu prantęs.

— Aš pavartoju tą žodį auklėjimo sistemos prasmėje.

— Auklėjimo? — atkartoję jis, stengdamasis tą žodį suprasti. — Aš nieko nesu sutikęs, kas būtų gana aiškiai mane paaiškinęs, ką tasai žodis reiškia.

— Auklėjime aš suprantu jaunimo mokymo sistemą.

— O kodėl ir ne suaugusių? — paklausė jis, žvilgtelėjęs akimis. — Bet galiu intinkinti tamstą, — tęsė jis, — kad mūsų vaikai mokinas nežiūrint to, ar jie pereina „mokymo sistemą“, ar ne...

— Taip, bet jų protinis auklėjimas, jų proto sutvarkymas, — pastebėjau aš, išversdamas savo sakinį.

— Ant kiek aš tamstą suprantu, tai kalbi sveikas apie kninginį mokymą; ką dėl to, tai labai prastas dalykas. Daugelis vaikų, matydami aplinkui savęs kningas, sugebia jau ketvirtais metais skaityti. Ką dėl rašymo, tai mes nemėgstame, kad vaikai per anksti pradeda poperį braižyti...

Čia buvo nutraukta pasikalbėjimas, ir Gėstas, žinoma, šino kartu taip nieko ir nenumanė apie vieną svaresniųjų naujojo visuomenės sutvarkymo reikalų. Suprantama, jei jis pasinaudojo pirmąja proga, kad kas nors aiškiau išgirdus apie tą reikalą, bet jau iš kito žmogaus.

— Aš norėčiau išgirsti porą žodžių, — pradėjo Gėstas, — apie tai, kaip sutvarkyta pas jus auklėjimas, nors aš jau girdėjau iš Diko, kad jūs suteikiate vaikams pilną laisvę ir nieko jų nemokinate, — vienu žodžiu, jūs privedėte auklėjimą prie tos tobulybės, kad jo dabar visai nėra.

— Vadinas, tamsta, ši-tą jau sužinojai, — atsiliepė Hamond. — Bet aš, žinoma, suprantu jūsų pažiūrą auklėjimui, senesniųjų laikų pažiūrą, kuomet kova už būvį apribodavo auklėjimą didžiūmą ankštomis ribomis ne visai teisingų žinių. Tuo prikimšdavo naujoką jo gyvenimo kelin, nesiklausdami ar jis to norėjo ar ne, ir visa tai kramtė ir atrajojo nuolatos žmonės, kuriems, teisingai tariant, tas visiškai nerūpėjo... Tamsta manei, kad mūsų vaikai uždaryti mokykloje, kame jie turi praeiti tam tikrą „mokymo“ kursą. Mano gerasis, ar gi nematai, kad tokia sistema galima tik visiškai žmogaus organizmo augimo nesuprantant, kaip iš protinio taip ir iš fizinio atžvilgio? Niekas nestengs išeiti nepažeistas iš to malūno; ir tikrai tie tegalėjo išsigelbėti, kuriuose stipri buvo maisto dvasia. Ant laimės visuose amžiuose toji maisto dvasia stipri buvo pas vaikų didžiūmą...

— Gerai, — pastebėjau aš, — bet padėkime, kad vaikas, jaunikaits ar vyras niekuomet nepanorės jokios apšvietos. Paimkime, kad jis nenorės aritmetikos ar matematikos mokyties; juk neprievirtė jo, kuomet jis išaugo.

— O tamsta, — paklausė Homand, — buvai verčiamas aritmetikos ir matematikos mokyties?

— Neperdaug, — atsakiau.

— O kiek dabar tamstai metų?

— Beveik penkiasdešimties šeši.

— O ar daug žinai dabar tamsta iš aritmetikos ar matematikos? — paklausė jis kiek pasityčiodamas.

— Ant nelaimės, sausiai nieko, — atsakiau.

Homand linksmai nusijuokė, bet nieko nepastebėjo, o aš tylėjau apie auklėjimą, nes mačiau, kad senis iš šio atžvilgio neintinkrinamas...

Čia Viliam Moris neteisėnai suverčia ant 1962 metų „senio“ visą kaltę už „neintinkrinamą“ argumentaciją, kuri pastebima visoje Moriso auklėjimo sistemoje. Privesti auklėjimas prie tos tobulybės, kad jo visiškai nebūtų, tai — vidujinė nesantarvė, visai anarchistiniai pedagogijai prisegama. Tai toks pats utopizmas, kaip ir pasiryžimas sutverti idealę tvarką, kuris drauge su visuomeniu

(T. b.)

J. WEYSENHOFF.

JAUNIEJI SKRAUJA!...

Vertė
KAZYS PUIDA.

dulio apglobti reginiai — ir vargšė mergaitė svajonėmis keliavo per visą naktį pasiilgus bei ištikiama paskui mylimojo vaikiną, pavyti jo negalėdama, vilkdamosi paskui, troškimais bučiuodama — Kuomet sveika jos širdis lygiai skaitliavo jos realį likimą ant šienininko prie krosnies.

O kai sugydo visi gaidžiai ir prasimušė sviesa iš sunkios, vaitojančios tylos, Trembeliškių apylinkė dar šviesiau nušvito, tokia tyli ir tokia nekaltai, lyg kad niekuomet nebūtų buvusi pražūtis bei nerimo vieta.

VI.

KASKELIS.

Medžioklė nuo amžių skaitosi karalių žaislas, bet prieš tą eilę buvo ji neišvengtinu žmonių triūsu, kiekvieno suaugusio vyro gyvenimo dalis, ir tuomet tai turėjo savyje visą savo prasmę, buvo tai žmogaus kova su žvėrimis ir pirmieji žmogaus pasiryžimai gamtą pažinti. Pirmykščio medžioklės galybė bei grozna ištvėrė tūlių medžių instinktuose, prasčiojū mokslė, bet mistrų prietikiuose su gamta, arba net jų žmonių pajautose, kurie moka tūlam laikui pavirsti laukiniais, kad atsilieti nuo civilizacijos nuobodžio bei rūpesnių.

Sename mūsų pasaulyje daugelis žmonių tvartinių išgaravo ir baigia nykti. Ir karalių medžioklės nustojo savo tikrosios prasmės, pasikeisdamos skerdynėmis, sumaningai surengtomis. Bet pirmykščio medžio instinktas nežlugo, žaidžia jis bei virpa jaunuose, medėjais gimusiuose papuošia net karalių meidžiokles ir joms panašiai tvarkomas didikų medžiokles.

Šioms panašios mintys skraidė Mikolo Rajeckio galvoje, kuomet jis važiuo rogemis dailiais bei plačiais kuningaikščio Jurgio S. miškais, Lenkijos pietuose. Žiemos vakacijomis atvyko Mikolas į tas tolimas šalis, gavęs pakvietimą garsion medžioklėn, kuri būna čia pirmomis sausio dienomis.

Tą dieną medžiojo šernus. Ištisa keliolikos rogių eilė važiuo pirmo linijon, veždamos medėjus ir jų pagelbininkus. Rogės slinko be varpelio vingiuotu keliu, po nulinkusių šakų spyglių, nubėdamos sniegą ant arklų bei žmonių. Išlendančios iš tankynių rogės išrodė miško dalimi, nutrukusia ir savaimi plaukiančia. Kartais tik sudundėdavo kurčiai pavazos, suduodamos iškilusios šaknės. — Ankstybas dangus, baltas, vos šalnotas, žadėjo sniego. O gal išlaikys ligi vakaro?

Mikolas sėdėjo rogėse paženkintose numeriu 4. Kartu su progos draugu ponu Viktoru Liebe, kurį tik čia pažino. Ponas Liebe, keturiasdešimtmetis bei šaltas vyras, išrodė Mikolui iš visų atžvilgių svetimas, net gadinio jam savimi medžioklės gražumą. Labjausia pykino Mikolą, kad jis mokino jį, kai reikia su ginklais apsieiti, kai šauti ir kokios medėjo pareigos, o jis, Mikolas Rajeckis, nors dar universitatas studentas, skaitėsi sumanus medėjas esąs.

Sušvito tarp augstų medžių juosta, jaunais alksniais paaugus prie apsnigto upeliuko. Mikolas jau nekarta buvo matęs tokias kauniškiuose miškuose ir, atsikvėpęs nesvetimu oru, susuko:

— Čia, tamsta, vieta ant lapės, ką?

Ponas-gi Liebe, pažvelgęs šaltomis jaunikin. nutarė:

— Nėra čia lapių miško gilumoje; lapė laikosi tūnai, kur smulkesnės žvėrienos gali pamedžioti, arčiau laukų bei krūmų. Kur nėra zuikių, triušų, kurapų ir kitų smulkių, tūn nesutiks, tamsta, nei lapės. O čia tikrai šernas, stina, girinė ūdra, retai stambesnės rūšies zuikis, kiek širmsnis.

— Baltasis — įsimašė Rajeckis.

— Ne, tamsta. Baltųjų zuikių čia visai nėra. Jų tėvynė prasideda nuo Nemuno ir eina į rytų šiaurę.

Mikolas tēmijo tai, ką skelbė Liebe, nujausdamas, jog nuobodžiojo medėjo tiesa, bet negreitais buvo prisipažinti prie patyrimų trūkumo.

— Daugiausia medžiojau Lietuvoje — tarė po valandėlės — tūn kitoks miškas, kitokia žvėriena. — Ar tamsta šaudėi kuomet parduvi?

— Porą šimtų užmušiau jų apie Pskovą, prie Peipuso ežero; tūn tai tikroji jų viešpatija.

— Numuše kuomet, tamsta, šerną?

— Turiu savo medėjo knigoje du šernus ir tris lūšis.

Rauk tave velniai — norėjo pasakyti Rajeckis, negalėdamas pasigirti prieš Liebę nei parduomis, kurių dikčiai prisaučė, nei šernu, kurio nėra niekuomet miške matęs. Prie to Liebe neišrodė pa-

prastu medėju-amatninku melagium, turėjo visa tai, ką pasakojo, gerai pažinti bei padaręs būti. Tikrai kalbėjo kai iš kningos, kai docentas, lukštendamas skaitlinių bei teisių grūdus iš poezijos gėlių, iš viso to, kas gyvuoja, kvepi, apsvaigina tikram medėjui pasakojant.

Tai-gi dvigubu palengvinimu susilaukė Mikolas visos eilės rogių sustojęs ant kryžkelio, kur senas girininkas Kovalskis, munduru su šlifomis apsilvilęs, laukė atvažiuojant kuningaikščio bei jo svečių. Šalė girininko stovėjo keli mundurais apsitasę medėjai, išsitiesę kai kareiviai.

Nei pasveikinimų trūbo signalo, nei garsių kalbų. Keletas tylių pasveikinimų, trumpas kuningaikščio Jurgio pašnekėsė su girininku ir lygiai tyli komanda, kad medėjai pasektų Kovalskį, kurs turėjo nurodyti vietas.

Keleliu slenka visa žmonių eilė tam tikrai apsitaisiusių, rusvų, kai medžių žievė, žalsvų, kai samanos, judėjimais stengiasi nuduoti laukinio žvėries atsargumą bei vikrumą. Kad ne pragariniai užmušančių mašinų išradimai, kad ne kelių sutartis, jėgą tverianti, kur čia žmogui ligi vilko atsargumo, ligi briedžio lengvumo, ligi šerno jėgos! Vienintėlė žmogaus viršenybė tai pats per amžius išsidirbęs kėsinimos gamta valdyti, tas išbulintais instinktais pritraukti prie savęs visą malonumą, kurs gyvuoja bei plėčias ant žemės.

Nuolatos vienas palikdavo ant vietos, paženkintos inkaltu ir numeruotu kuoleliu. Buvo liepta elgties tyliai, nerūkyti ir nešauti pirmu šūviu kitokio žvėries, kai tik šerno.

Mikolui Rajeckiu išpuolė vieta 4 ir jis gerai lėmė sau iš to numerio, nes jame nebuvo tų blogybų, kokios yra 7 ar 13. Medėjas prietaringas, kai lošėjas kortomis. Miško kšnis dabar užėmė visą jo domą. Stovi jis už apsnigtos aglės, jos dengiamas nuo varovų užimamo kvartalo — tai gerai — tikrai, neperdaug matyti priešais — reikia nors kelios šakos nupjauti. — Linija, ant kurios stovi medėjai, siaura, beveik nyksta po susisiekančių šakų — ir linija šauti nevalia. — Jei žvėris pereitų liniją, šauti užpakalin patogu, po dešinės, kur miškas lyg nuplikęs. — Ką-gi kenktų šernui kaip tik ton vieton pataikius? — Mikolas, išvaizdinęs toje vietoje šerną, palydėjo jo šešėlį štuocero vamzdžiais ligi išsvajoto šūvio vietos.

Paskui apžiūrėjo štuocerą, kurį pirmu kartu turėjo miške, nes tik prieš keletą dienų buvo jį pirkęs iš vieno pažįstamo ir buvo tik taip sau išmėginęs. Dvivamzdžis tasai „expres“ turėjo būti labai geras, tačiau Mikolas apstebėjo nepatenkintas, kad tik du čionykščiu medėju turėjo tokį ginklą, su gaidžiais ir del dūminio parako. Visi kiti turėjo ginklus be gaidžių ir del bedūmio parako, nepaprastai lengvus ir priedėlius naujausios konstrukcijos. Iš visos širdies pavydėjo jiems Mikolas — Na, bet ir jis turi dvi geri kulki vamzdžiuose, kurie, rodos, ne vieną šerną paklojo, o net mešką... Laikė stipriai saujoje ir apžiūrinėjo savo šautuvą, vyriausią kaltininką medžioklės linksmybų. Štuoceras gerai gulėjo ant rankų nepersiversdamas perdaug vamzdžiais, bet gulbė bei išraitu netiko Mikolui ir pati gulbė permažai buvo išlenka. Rajeckis prisidėjo kelis kartus taikindamas į visas puses, kad geriau prie greito šūvio prisirengus.

Žiemos miškas tylėjo, kai užburtas; iškilniai snaudė medžiai žiemos kailiniais prisidengę. Jei-gu kartais nuo šakų nubiro sniegas ir, žemutinių šakų išpūrentas, krito sidabro kšneliais, tai reškia netolimą atlydą, bet ne miško gyventojų sąjudį.

Apėmė jaunikaits blaiva svajonė lyg koksai sapnas, kurio dekoracija būtų paliesta. Visur aplinkui neištyriami savo išvaizdoje reginiai, kūnai, veidai, sniegotų šakų susiraizgojimai, užkibę ore bei žeme nusikloję, iš kurių susidėjimo medėjas išskaito triukšmingus atsitikimus. Dienos mintis, džiaugsmas ar rūpesnis, kabinejasi tos beribės, nuostoja svarumo bei aiškumo, bet ingauna nepaprastą lakumą ir prasiskina kelią pajautų šaltiniu bei nesugraibomų išpūdžių viešpatijon. Plaukia tavin balsai be oro bangų, suprantai nesutvėrtų reginių sąstatą, išsvajotos buities logiką. Dingsta visa tai prie pirmo išgirsto žmogaus balso.

Ištoli atsiliepė rago signalas — kitas atsiliepė, apreiškdamas tolimiausias einančių ant medėjų varovų vietas. Ir dar labai silpnas, bet jau platus bei džiaugsmingas, atsikrido pirmutinis varovų šauksmas.

Mikolas pagavo štuocerą, atlošė gaidžius ir, prisžiūrėdamas savo rankoms, pastebėjo, jog jos virpa. Protavimo išgalėmis prisivertė nurimti. Stovėjo nesijudindamas, kai kelmas, tikrai akimis šnairavo, kiek galėjo toliau, susimaigiusion miško tankynėn.

Kart-kartėms sugrodavo toli signalas tai iš kairės, tai iš dešinės. Mikolas, pirmą kartą tokion didikų medžioklėn patekęs, nežinojo tų visų susižinimo gaidžių tarp medėjų, tarp tarnų bei varovų. Tačiau nuspėdavo, jog girdimieji signalai reiškia: „kairysis sparnas greičiau“ — „dešinysis lėčiau!“

ir jiems panaši komanda. Bet staiga prabilo ūmas triukšmas, keletu trūbų bei keliose vietose grojamas, prabilo neteisėngos iš paskubos bei sąjudžio gaidos — vienu kartu varovai pakėlė ermiderį, lyg grasindami ar patys išsigandę. Jie jau pamatė šernus!

Aplinkui Mikolo nieko nebuvo. Tikrai triukšmo sujudintas sniegas nuslydo šen bei ten nuo medžių ir šleptelėjo minkštai ant žemės, šursendamas bei berdamas baltais lašais.

Bet toji tikrenybė, jog netoliese esą šernai, apėmė mišką virpančių nerimu — Ką-kas dunda? — Ne, tai tur-būt varovai artinas — Vis aiškiau dunda, žabai braška — ir vėl nutilo, o net varovų šūkavimai, nors ir arčiau, ne tokie gyvi — Tai šernai čia kurnors, tarp tankynės bei ginkluotų medėjų pasislėpė. — Dabar tai tikrai bėga: girdėti kai banda veržiasi per tankumyną — ore pasplito lengva kiaulidžių smarvė ir pajautrino Mikolo nosį, lyg puikiausi kvepalai. — Kad taip čia! kad taip tan retin! — Kiekvienas nervas, kiekvienas muskulas jaunojo medėjo tēmo ir geidė.

Eina! eina! — bet kur?! — verčiasi kairėn, vienas, du tris... dar keli — vos pastebimi juodi taškai, greitai slenka už tos dabar neapkenčiamos tankynės bei sniego sienos — vieni šešėliai, svajonės, jau tik atminimai — Ir laimikis tikriausia teks kitiems!

Mikolas nuleido štuocerą ir pavyzdžiu, verksmingu žvelgėsiu dingstančią bandą. Toli iš trijų vietų kairės pasigirdo šūvis, paskui kitas, greitai vienas po kito — Kas tūn stovi? — Rodos pats šeimininkas? O gal Liebe? — tas asilas!

Mikolui taip besisielojant, išgirdo jis po dešimties sniego girgždant, lyg kad kas sunkiais batais būtų bėgęs? — Šaltomis akimis pažvelgė to pusėn ir staiga nutirpo.

Didelis šernas išlindo iš tankynės ir tuo metu, kai Mikolas jį pamatė, atsistojo snukiu tiesiai prieš jį, netoliau keturiasdešimties žingsnių. Vieną akimirksnį galvojo abu ir žvėris ir medėjas.

— Šauti snukin! negalima! — susigriebė Mikolas.

— Priešininkas! mirtis! — sukriuksėjo balsiai milžinas, ir netoli linijos būdamas, pasileido per jų artimiausian brūzgynau už rečio.

Bet Rajeckis jau lydėjo jį vamzdžiais, praleido per liniją ir šernui besisielojant už krūmo, šovė. Pajuto, kai kulka botago pliaukštelėjimu išsisuko iš gvintuoto vamzdžio, išgirdo kai pliaukštelėjo bebėgantini kūnan, lyg kokini būgnan, ir visą akimirksnį laukė nealsuodamas. Šernas dar bėgo kokį dvidešimtį žingsnių per krūmus, lygiai ir sunkiai, lyg kad velkama sunki kaladė... Tuo pačiu metu, kai Mikolas antrą kartą šauti norėjo, šernas pargriuvo, net suvaitojo.

Sovėjas pritūpė, paskui pasistiebė, dairėsi į šonus, kad pro slankiojančius dūmus ir susimaigiusius brūzgynus pamatyti savo laimikį. Atminė tačiau, jog iš vietos nevalia išeiti, kol neatvyks varovai. Bet nebuvo jokio reikalo: iškapstytame sniege, nežūrint šakų tankynės, matyti buvo beguljis nejudrus šernas, lyg koks juodas kupstas.

Būtų surikęs ar sutrūbijęs — ką tik neapsiverkė. Pajuto karštą kraują visame kūne, ir miškas ėmė šokinėti akyse. Laukė neilgai, nes varovai jau artinos, o du munduruotu girininku, seddami šerno pėdomis, iš šūvio skardo suprato, kad šernas kliudytas, pamatė jį begulintį, ir sveikindami Mikolą, pakėlė trūbas prie lūpų; prabilo triumfalė fanfara: šerno mirtis.

Greitai rinkos tan balsan medėjai, numanydami nepaprastą reginį. Iš bandos išmušta du pirmėdlin, bet nelabai kas į juos žiūrėti. Čia, kur ragai gaudžia, čia bus kas pažūrėti.

Keli medėjai tuoj susirinko Rajeckio vieton, kuris stengėsi suvaldyti verdantį jame išdidusį džiaugsmą ir ramiai aiškinti klausinėtojams. Visi žiūrėjo jam į akis pavydžiai bei pagarbiai.

— Kaip išėjo? vienas, ar kartu su banda?

— Pats vienas čjo.

— Tai-gi, didelis!

— Ir vienu šūviu?

— Vienu.

Pirmininkas Kovalskis greitai ėjo Rajeckin: — Čia turėjo būti Kaskelis; girdėjau, tamsta, jį parbloškė!

— Užmušiau didelį šerną — atstakė Rajeckis — kas tai per Kaskelis?

— Yra čia toks. — Didžiausias šernas, rudais pavaritais, visai snukis drūto žydo — todėl taip jį vadiname. Jei tai jis, tai tamsta laimingas: dar niekuomet šelmis neišėjo ant šūvio...

Iš kitos pusės artinosi kuningaikštis Jurgis. Linksniu pasidarė visiems nuo jo dailios, liesos stovylos. Sušuko:

— Bravo, Misiuk! girdėjau, nudėjai Kaskelį?

— Nežinau; reikia pažūrėti.

(T. b.)

nanti — tikrai 8 mėn. Nors, kaip rodos, menkai tesusipažinau su tarnyste ir jos disciplina, tačiau pėstininko kareivio gyvenimas gana sunkus ir apie tai plačiau parašysiu, idant tie, kurie netar naują kariuomenę, galėtų žinoti. Parašysiu taipgi apie savo kelionę — į Lietuvą ir atgal į Ameriką. J. Levandauckas.

ALBANIJA PIRMIAUS IR DABAR.

Paskutinių dienų nuotikiai atkreipia į save viso pasaulio atidžią; visus judina svarbus atsitikimai pas labiausiai atsilikusią Europoje tautą — Albaniją. Albanija — tai šalis, apie kurią dauguma žino tik iš vardo. Priešasėjų tam yra keliatas, iš kurių svarbiausios: Albanija yra po Turkijos valdžia; antra, — ji yra mažai prieinama tyrinėtojams, kaip „plėšikų tauta“, išsiskleidžianti tarpkalniuose, kur ne tik jau turistams (keliauninkams) sunku prieiti, bet net ir Turkijos valdininkai turi daug vargo, kad surinkti nuo jų mokesčius; ir tai eidami rinkti mokesčius valdininkai turi vesties su savim kareivius.

Abelnai, visos tautos, esančios po Turkijos valdžia, yra toli atsilikusios civilizacijoje; Turkija yra užsidariusi pati savyje, ir ji ne labai myli, kad kas ją „tyrinėtų“, pasakotų apie jos papročius ir gyvenimo būdus. Tuom labiau ji neprileidžia tyrinėtojų prie savo pavergtųjų tautų. Taigi nėra ko stebėtis, kad ir Albanija plačiam svietui mažai tērą žinoma.

Vienok paskutiniais metais Turkija labai nusilpnėjo savo viduriniame gyvenime; tas davė progą ir esančioms po jos valdžia tautoms pakelti galvas. Pirmutinė pakelė galvą Albanija, kurioje žmonės sujudo nuo krašto iki krašto. Jos tas pakilimas ir noras ingyti savyvaldą Europoje sutiko užuojausmę ir nėra abejonės, kad turės geras pasekmes.

Albanija yra tauta, kurią galima prilyginti lietuvių tautai, ne pagal savo geografišką padėjimą, bet pagal josios likimą. Ji ne mažiau yra nukentėjusi nuo Turkijos, kaip Lietuva nuo Rusijos. Taigi neprošali bus mesti žvilgį į Albaniją ir josios gyventojus, kurie dabar savo kraujų nori atgauti nuo Turkijos neprigulmybę. Gana nuosekliai aprašo apie ją N. Boreckis, kurio mintį pasekdamas aš čionai ir noriu mūsų visuomenei apie Albaniją papasakoti.

Visu-pirmu galima pasakyti, kad pastaruoju laiku ir pati Turkija atgimsta. Jeigu jau jos naminis apsiėjimas ir papročiai nedaug persimainė, užtai politiskasis rėdymasis žymiais žingsniais eina geryn. Žinoma, progresas yra visada sunkiai išjudinamas. Ir gali būti, kad Albanija tik ir pasinaudos tuomi, kad atsiekti sau savyvaldą, kuomet Turkijoje susiduria tarp savęs dvijena srovės: atžagarei-

vių ir progresistų.

Ar Albanija liks šaltiniu spēkų atgimstančiai Turkijai, ar ji liks priežastimi Turkijos silpnumo ir suirimo? Tokis klausimas stovėjo jau viduryje praeito metašimčio Europos spaudoje. Dar tada likimas Balkanų pussės, o labiausia likimas Ottomanų (turkų) viešpatystės, matomai, priklausė nuo vidurinio padėjimo šalies, kuri, rodėsi, ir iš politiskos savo reikšmės, ir pagal savo kultūrinių sąlygų priversta buvo lošti antralaipsnį rolę. Tuom tarpu, dabartiniuoju laiku, kada atgimimas pačios Turkijos — atsitikęs faktas, — albaniškasis klausimas visgi dar neišrištas. Kad suprasti reikšmę to apsiėjimo, reikalinga nors paviršutiniai apsipazinti su Albanijos istorija, — su ta istorija, kurios gelmėse slepiasi šaknys dabartinių albaniškai-turkiškų atsinešimų.

Turkai galutinai užkariavo Albaniją pabaigoje XV. metašimčio. Tai buvo paskutinė kaleina karžygiškos albanų kovos už savo tautiškąją neprigulmybę. Priešais Konstantinopolio užkariautoją Mohamedą II. išėjo Albanijos vadas Skanderbergas, ir jo veikimai, jo pasisekimai kovoje su osmanais buvo apdainuoti albanų liaudies. Ir tik mirtis sulaukė Skanderbergą užbaigti savo darbą. Bet ir po jo myrio turkams likosi didelė užduotis, — užkariavimas Albanijos, arba, kaip patįs albanai vadina savo šalį, — Škipetar. Ir, ne patįs albanai padarė 1479 m. sutartį su turkais, o venecijonai, kuriems Skanderbergas, mirdamas, pavedė teises ant Albanijos.

Vienok, ir iki užkariavimui per turkus, Albanijos likimas buvo labai nepastovus. Gimtinė albaniškos tautos skaitosi Epiras; todėl senovėje albanus vadino epiratais ir pelazgais (gilio senovės lietuvių kaimynais). Bet patįs albanai save skaito šaka senovinės Ilirijos ir didžiojai tyrimu savo gentės. Įvairiais laikais albanai patekdavo po jungu tai romėnų, serbų, bulgarų, tai vėl normanų, madžiarų ir, ant galo, turkų, kurie pradėjo juos vadinti arnautais, — ir be abejonės, prie tyro „illirisko“ škipetarų kraujo yra primaišų kraujo tų tautų, su kuriomis jiems prisiejo susidurti. Nuo pat senovės laikų Albanija buvo provincija tai vienos, tai kitos viešpatystės ir beveik niekad, išskiriant keliatą istoriškų laikatarpių, kada jai pasisekdavo numesti svetimą jungą, — ji nebuvo pilnai nepriklausanti tauta. Taip, da III. metašimtyje Albanija priklausė romėnų Ilirijai; vėliau nuo VII. metašimčio likosi provincija bulgariškos viešpatystės; o XIV. metašimtyje — beveik visa šiaurinė Albanija priklausė Serbijai. Žodžiu sakant, iš visų pusių ją spaudė nedraugiški elementai. Bet privalome pažymėti tą, kad albanai nepasidavė asimiliacijai (priečiėjimui prie kitų tautų), ir iki šios dienos jie užlaikė

savo genties ir gyvenimo papročius. Tas ir aiškina jų tvirtą šeimynišką organizaciją, gelbstinčią nepaprastam užsidarymui nuo viso to, kas apsiereikia svetimų atneštu iš kitur.

Da stebėtinesnis savotiškumas albanų apsiereikia tame, jeigu atkreipsime atidžią į geografišką padėjimą jų šalies. Kaip pietinė dalis europiškios Turkijos, Albanija yra skalaujama Adriatiškųjų ir Joniškųjų marių. Šiaurėje ji susieina iš vienos pusės su Juodkalnija, iš kitos — su Serbija. Rytuose ji prisiglaudžia prie Makedonijos ir, tokiu būdu, labai artima su Bulgarija. Pietuose ji kaimynystėje su Graikija. Taip, Albanija iš visų kraštų apsiausta šalimis, kultūriškai stovinčiomis augščiau už ją; be to, laisvas išėjimas į Adriatiškąsias mares daro galimu tankų susinešimą su Italija. Vienok, viduryje pereitojo metašimčio vienas vokiečių rašytojas, Hahn, kuris išgyveno Albanijoje, ir tai pasidėkavojant, kad Italija atkreipė atidžią į Albaniją, kaip į rinką išleidimui savo išdirbinių.

Albanai dalijasi į daugelį atskirų grupių, pasivadinsiu įvairiais vardais; bet svarbiausios iš jų vadinasi Toskai ir Hegai; pirmutiniai apsigyvenę pietuose, o pastariejie šiaurėje. Toskai skaitosi kultūriškesnė grupė; užtai mažiau kareivingi, negu hegai. Abelnas gi skaito albanų Turkijoje nerisija 1,200,000.

Iš religiškojo atžvilgio albanai taipgi skirstosi. Vieni išpažįsta katalikų tikybą, kiti stačiatikių, tretieji — mahometonai. Šiaurinės gentys — daugiausia katalikai, tarpe kurių įymiausi — miriditai. Pietuose gyvena albanai-stačiatikiai, kurių abelnai nedaug; bet du trečdaliai visos albanų tautos — mahometonai. Albanai primė mahometonų tikybą delei politiskų išrokavimų, nes tik ačiu tam per keturis metašimčius turkiško jungo, jie įstengė užlaikyti autonomišką organizaciją, ir sulyginant su kitomis ne mahometoniškoms grupėms, užkariautomis Turkijos, — albaničiai visada turėjo skirtingas privilegijas. „Šios tautos idealas — sako Labule, — yra laisvė, ir ji gynė savo liuosybę su tokią energija, kaip ir graikai gynė savo tikybą“. Pas albanus išsiplatinęs priežodis: „Ke anst spata atje bėsa“, t. y., „Kur kardas — ten tikyba“. Kitais žodžiais, tikėjimas į kardą, kuriuomi jie gina savo tautiškąją nepriklausomybę, jiems ir yra ta religija, kurią, pirm visko, privalo išpažinti kiekvienas albanas.

Vienok, albanai atsižymi ne vien tik savo kareivingumu, kuris palinkimas yra labai išsivystęs pasidėkavojant nuolatinei kovai su aplinkiniais nedraugiškais elementais. Jie atsižymi da ir savo darbštumu ir paprastu

gyvenimo būdu. Galima pasakyti, mėš rasime tarpe albanų tvirčiausius darbininkus, ypatingai tarpe tų, kurie užsiima žemdirbyste ir gyvulių auginimu. Kadangi šioje šalyje neprasiplatinus išdirbystė, todėl kasmet išeina tvirčiausios ir jauniausios spēkos į Turkiją ir Graikiją ant uždarbų. Vienok ir emigruodami albanai nepameta savo prigimtų papročių: išeidami į svetimas šalis uždarbų jie eina bandomis ir išsirenka vadą, kurio klausos visame kame ir po jo vadovyste sugrįžta atgal į tėvynę.

Tėvynė jiems turi kokią-tai pritraukiančią spēką ir kur jie nebūtų, kur juos likimas nenustuntų, jie visada pasilieka ištikimais jos sūnais. Ir tai delto, kad tautiškos nepriklausomybės jausmas pas juos yra išsivystęs iki augščiausio laipsnio, o veržimasis prie laisvės traukia juos prie gimtinės slenkščio. „Albanas, — sako Labule, — visai kitaip persistato laisvę, negu mėš, ir tą, ką mėš skaitome civilizacija, jie vadina vergyste. Jis nepavergiamas, kaip germanas Tacito laikų“. Tai savotiškas įsivaidsinimas laisvės, kurios lopšiu apsiereikia šeimyna su liekanomis senų papročių; tai laisvė, paeinanti ne iš tų aplinkybų, kurios europiečiams persistato norma ir įstatais, bet iš senovės supratimų apie individuališką neprigulmybę, išsivystymą ypatos, pasiduođanti tik ančiais pašvestoms tradicijoms ir pasiaukaujanti tik vardan gantės ir tautos bendrosios gerovės — tas supratimas ir padaro albanų taip tolimu Europos civilizacijai. Čia tai ir apsiereikia jų kreivai žiūrėjimas ir visokias reformas, kurios tik grėšia permaintyti įrangos vidurinės organizacijos Albanijoje. Argi ne įstabu tas, kad neturėdami tvirtu valdiško susiorganizavimo, tikroje to žodžio prasmė, gyvendami iš senų laikų išskaidytomis grupėmis, neturėdami vienos, risančios kovon tikybos ir net vienos kalbos (kiekviena grupė turi skirtus dialektus), albanai per visą laiką savo istoriškojo gyvavimo pasiliko skirtinga tauta? Kuom tas išaiškinti? Žinoma, ta neprigulmybės dvasia, kuri suvienija visas gentis, turinčias vieną paėjimo šaknį, į vieną neatskiriamą čielębę.

Ir dabartiniu laiku, visos išlaukinės sąlygos turkų administratiško valdymo Albanijoje neduoda nei mažiausios progos albanų susirišimui. Vienok turkams nepasisekė netik juos paversti į turkus, bet net panaikinti tą, kas yra ryšiu tautiškosios autonomijos Albanijoje, t. y. jos vidurinę šeimynišką organizaciją.

(Da bus.)

A. Bernotas.

— Kas tai yra meilė?

— Tai yra archeologijos senovės retenybė, kurią mūsų laikais galima rasti tik pas „nemokančius gyventi“ žmones.

MIESTŲ TRENKIMAS PLATINA NERVŲ LIGAS.

Nuo rugpjūčio 12. iki 17. dienų Harvardo universitatėje, medicinos mokykloje, atsibuvo tarptautiskas 9 otologų („ausininkų“) kongresas. Kongresan pribuvo 500 delegatų, nuo visų šalių ir viešpatysčių; buvo atsiųsti mokslo draugijų pasiuntiniai; nuo Francijos buvo prof. Lue, nuo Anglijos prof. Prichard, prof. Denker iš Vokietijos, prof. Liebmann iš Švedijos, prof. Neiman iš Austrijos.

Delegatai svarstė, delko šiandien miestuose vis labyn daugina si nervišku ligonių skaičius. Prof. Luther Emmelt Holt Carpenter, Columbijos universitatės pediatrikos mokslo galva, savo kalboje pasakė: „Jauniems kūdikiams miestuose užkrečia ligas elektros vežimai arba traukiniai (elevatori ir tramvajai).“

„Otologija“ yra tai mokslas apie ausių mechanizmą ir girdėjimą arba ir apie visą galvos nervų sistemą. Žmogaus ausis lygi bevielinio telegrafo aparatui, kuriai pagaua per orą einančias žinias arba balso vilnis. Balsas — tai yra oro judėjimas; kur nėra oro, ten nėra ir balso. Paveizdan, kada mėš poperiaus maišiuokan prileidžia kietai oro ir sumušame užėmę galą, tada pajunta balsu trenksmą, ką mėš ir vadiname balsu. Oras užgautas, visada duoda balsą ir su smarkiausiu greitumu lekia oru, lekia su kiekviena sekunda 150 sieksnių tolimo. Balsas per žmogaus kaulus lekia 10 sykių greičiau, negu oru.

Žmogaus nervuose yra lig elektros motoras, kuris leidžia po visą kūną labai laibus elektrikos spindulyčius; o tie spindulyčiai visus žmogaus pajautimus veda tarsį kokio telegrafo viela, neša telegramą į nervų centrą.

Delto, otologai arba ausinių nervų mokslinčiai patyrė, kad didelis balsas, alansas ir bildėsis perdaug sutrenkia minėtuosius nervų spindulyčius, kas sugadina nervų mechanizmą ir užvaido nerastheniją, tai yra nervų ligą, o podraug ir neįautrumo bei negirdėjimo ligą.

Delto, otologai dabar pradės kovą vesti, kad įstatymai draustų žmonių apgyventose vietose statyti kokius triukšmingus ir beldingus dalykus, kaip va fabrikus, gelžkelius, etc.

M. Stakėnas.

NAUJI RAŠTAI.

E. Steponaičio raštai. Pilnas pomirtinis eilių ir prozos rinkinys. Tvarke Liudas Gira. Kainas 1912. Pustl. XX+128.

Dievo vaikai. Pagal Jame Allman. Sutašė K. Rutkus. East St. Louis, Ill. MDCCCXXI. Psl. 185—94.

Neužmokėjęs pabėgo ir Mat ko reiks. Dvi komediji, (žėdna) viename atidengime. Spektaklis artystams mylėtojams. Parašė V. J. K...s. Išleista autorias. Waterbury, Conn. 1912. Pustl. 11. Kaina 8c.

Paslapstis. Senas Vincas. Išleido V. Jakštys. Philadelphia, Pa. 1912. 44. Kaina 15c.

Chicago Lietuvių Sąjunga. Inkurta Lapkričio 18 d. 1911 metų. United States Societies of Chicago. Incorporated 18th day of November A. D. 1911. Adresas susinešimams: Joseph J. Hertmanowich, 3252 S. Halsted st., Chicago, Ill. Psl. 40.

Mazdaznan Maistų Rankvedis. Virti ir nevirti maistai. Ką valgyti ir kaip. Iš veikalų Dr. O. Z. Hanish lieuviškai sutašė J. A.

Zėčius. Išleidimas Mazdaznan Draugų Dievo. Seattle, Wash. 1911. Pustl.

Laisvoji Mintis. Turinys: Adomas Mickevičius didis lietuvis poeta-genijus. Caro Nikolajaus I. gadynė. Visata ir jos gyvybė. K. Vairas: Revoliucijos atbalsai. Notre Dame de Paris. Bokštas: Šachai. Mikas Petrauskas: Iš muzikos istorijos. Šis bei tas iš chronikos.

Jaunimas. Už rugpjūtį. Turinys: Vidūnas: Kiekvieno išmanymas brangintinas. Vds.: Lietuvių sprendimai apie lietuvius. Saulė gydytoja. Apžvalga. Pasi-kalbėjimai.

Aukso grūdai. Sutrupinti gar singiausių pamokslininkų pamokslai. Sutrupino ir sulietuvino Švobiškio kuningas Jonas Šepety. Vilnius, 1912. Pustl. 68. Kaina 25 kap.

Pasiuntinys N7—8. Turinys: Arčiau, mano Dieve, arčiau prie Tavęs! — hymnas su gaida (šitą giesmę giedodo žmonės ant laivo „Titanic'o“ prieš jo nuskendimą). Sinodas 1912 m. A. Šernas: Trukčioti atsiminimai apie mūsų sinodą ir lenkų reformaciją. Cholmijos klausimas ir Vatikanas. J. Šepety: Aprėdytas ir kelmas kitaip išrodo. Šimpeliškių Jonas: Sidabro kalnas (pagal S. Lagerlef). Kas girdėti pasaulyje. Atsiųstos redakcijon knygos. Iš reformatų gyvenimo.

KRASOS DĖZUTĖ.

J. K. Mi—ui: — Del tos Elizabetho korespondencijos neapsimoka užimti nei vietos. Maža, kas ką šneka ir laksto.

V. Lazdynui: — Iš lietuviškų draugijų kongreso protokolai atėjo grynai „lietuviškai“ — beveik po mėnesio laiko. Ką mėš su juo taip pavėlintu galime veikti? Kituose laikraščiuose žmonės senai jau skaitė ir spējo pamiršti!...

St. Miliauskui: — Ačiu už prisiantimą p. P. B. rankraščio. Labai apgalaujame, kad jį patiko nelaimė.

V. Šaulinskui: — Atsakyta laiškeliu. Prisiųskite.

R. N. Baršis, Sodas, Mich.: — Delei to dalyko mėš nieko negalime patarti; patįs geriau žinote, ar verta su tuo kuningu bylinėtis, ar ne.

POLITISKAS APSKELBIMAS.

Užtikrinimai, kad Wilsonas ne Amerikonas.

Apvaikščiojime tik-ką laikytame penkiasdešimties metinio apvaikščiojimo nigerių išliuosavimo buvo atkreipta atidžia, kad Wilsonas ne-amerikonas visokiuose visuomeniškuose klausimuose. Toji proklamacija posmertinės Linkolno, kuri paliosavo 4,000, 000 belaisvių ir šioks atsiminimas suteikė džiaugsmą ir guodoną kuris visose istorijose yra gerbjamas.

Wilsonas rašo savo „Historija apie Ameriką“, kaip dar nemislino būti kandidatu ant urėdiško ofiso, sako, kad nebuvo prakilnus pasielgima s, bet tik savo godyste Linkolno. Šioje nuomonėje kandidatas stovi vienas ant svieto.

Štai ką Wilsonas yra parašęs savo istorijoje: „Toji proklamacija, kaip buvo apskelbta, tai buvo apskelbta, tai buvo visai ne-joke tiesta, bet tiktai užsigėidimas pastatyti ant savo ir del partijos gerovės“.

Laiškai Iš Lietuvos.

Amerikonai ir tautystė. Nieko taip nėra juokingesnio, kaip mūsų socialistai, kurie sakosi gerbėjai visokias tautas. Jeigu taip, tai kam jie taip niekina savo tautą? Juk ji irgi yra tauta. Sykį man teko išsikalbėti su vienu amerikono socialistu. Aš jį užklausaui: „Kaip jūs atsinešate į savo tautystę?“ Jisai man rimtai atsakė, kad: „mēs savo tautystę gerbjame“. Paskui užklausaui: „Ar jūs gerbjate savo didvyrius, kaip Washingtoną, Linkolną ir kitus?“ Jisai man atsakė: „Tai jei bent mėš žemiau stovėtume už laukinius ir indionus, jei mėš negerbtume savo didvyrių; nes, sako, laukiniai irgi labai gerbja savo vadus“. Paskui man besikalbant, aš paaiškinau apie mūsų socialistų darbus. Tai jisai man atsakė, kad jie nepažįsta istorijos ir nežino tautų gyvenimo; sako: negali tokie būti gerai ir susipratusiai žmonėmis nei tikrais socialistais, nes tikri socialistai viską remia ant mokslo ir teisingumo.

Tai mat kaip samprotauja amerikoni rimti socialistai. O pasakyk mūsų socialistukui, kad reikia savo ir kitų tautas branginti, tai jis tau išžers visą litanią „buržujų“, „kapitalistų tarnų“ ir t. p. O pavadink toki priekaziūrą, tai būsi pirmutinis draugas.

Jonas Skinderis,
Clinton, Ind.

NEW YORKO ŽINIOS.

Žinomi šposai. Rugsėjo 24 d. atsidarė Columbia universitatėje naujas — sako 159 — mokslo metas. Ir ta diena, kaip ir kas metas, pažymėta Amerikos studentams „žinomais šposais“. Iš pat ryto jau, tą dieną, antrakursiai studentai (sophomora) vertė ištojančius (freshmenus) juos visaip linksminti. Linksminosi įvairiausiais būdais ligi pietų, o po pietų pradėjo lietus lyti. Manote, kad lietus pertraukė linksminimąsi? Ne. „Linksmybės ir kovos“ dvasia jų neapleido ir todėl „žaislai“ tęsta ligi vakaro.

Apie tužinas antrakursių studentų apsupo būrelį jaunųjų — ištojančių bei pirmakursių ir per prievartą išsigabeno juos į South Field. Čia atsigabenus, nuavę jiems kurpes ir nutraukę pančiakas, paliepė jiems bėgti basomis per klanus ir purvyną. Žinoma, pirma pradėsiant bėgti, turėjo kokiuo nors būdu pagerbti antrakursius, o ypač jų prezidentą L. R. Beatty ir savo būrelio vadą — C. Richardą. Gi tokios „vyrus“ ne bile kaip galima pagerbti. Štai ir salutas: visi atsiguļė į purvyną ir tokio būdu pagerbė, dumblini nuo kojų ligi galvos, pradėjo lenktyn bėgti.

Buvo ir kitokių žaislų. Kiti būreliai ištojančių pirman kursan linksmino antrakursius dainomis, šokiais, riksmis, etc. Netol kningyno esančias fontanas,

universitatės vyriausybė, žinodama, jog kas metas įvyksta „su drapanomis ir visu kuo“ maudymasis, paliepė uždaryti. Nors ne vienas, pažvelgęs į sausas fontanas, atsiduso, tačiau abelnam linksnumui tas maža kenkė. Fontanos visgi buvo mylimiausiu jų rendezvous. Ten šokta, ir nuo fontanų — „iš augštai“ — dainos dainuota antra-kursiams, ir šiaip, kadir be maudymosi, pasilinksmina.

Tai tiek apie „žinomus šposus“.

Būtinai reikia paminėti, jog šiomet prie Columbia universitatės atsidero ir žurnalistikos kursai. Iš inširašuisių žurnalistikos kursan daugelis studentų esą, kurie jau dirbė prie laikraščių nuo vieno ligi keturių metų. Idant gauti pilną laipsnį, reikiąsį tą kursą lankyti apie 6 metus, o reikalui esant ir ilgiau.

Pianų darbininkų streikas. Rugsėjo 23 d. sustreikavo apie 4,000 pianų dirbėjų. Jie reikalauja didesnės mokesčios. Velesnės žinios praneša, jog streikierių skaičius didinasi. Tan streikam prisideda ir kiti muzikalių instrumentų darbininkai.

Dar vieno jieško. Komisijonierius Dougherty pranešė pereitą savaitę detektiviui, kuris surado „Gyp the Blood“ ir „Lefty Louie“, jog dar viena nori surasti. O juomi esąs Morris Goldstein, kuris laikė ant East Broadway „Majestic Cycle-ry“ ir „poolroom“. Kaip tik sužinota, jog jisai pirkes revolverius Rosenthalio nuodėjimui ir nusamdęs kambarius tų šovėjų paslėpimui, jisai kažin kur pražuvęs.

Apsisaugojimui nuo gaisrų. Taip vadinamas „Fire Prevention“ kongresas, kuris turėjo būti atidarytas spalnio 2 d., atidėtas ligi gruodžio 16 d. Tan kongresan pakviesti iš Europos geri gaisrų žinovai, kurie suteiks amerikonomams praktinius gaisrus patarimus. Europos miestuose gaisrai kas metas padaro nuostolių per capita po 33 centus, o Amerikoje — po \$2.50.

Milžiniška minia į prakalbas. Rugsėjo 29 d., nedėlio, Madison Square salėje buvo surengtos socialistų prakalbos. Kalbėjo Eugen V. Debs, kandidatas nuo socialistų partijos ir Suvienytų Valstijų prezidentus. Žmonių buvo susirinkę apie 40,000.

Sudegė dvi moteris. Pereitą nedėlios rytą apie 10:45 iškilo gaisras Dennett's restorante, 25 Park Row. Ugnis pagavo dvi tarnaites: Mrs. Mare Gillman nuo 504—18th str. ir Adelaide Preston nuo 440—9th str. iš Brooklyn. Jos čia pat liepsnose pražuvo. Taip gi apdegė keletas kitų tarnų. Čionai dirbo ir visiems pažįstamas lietuvis, Antanas Mačiulis iš East New Yorko. Jo ugnis nepagavo, tik sudegė jo drapanos, taip kad važiuodamas namo turėjo skolintis drapanas.

Vietinės Žinios

„Genovaitė“. Pereitą subatos vakarą McCaddin salėje atsibuvo kaipir pirmutinis šiame rudenyje lietuvių teatras. „Dailės Myletojų Draugija“ statė ant scenos žinomą dramatinę veiklą „Genovaitė“. Nusišė vidutiniškai.

Apsisaugokite „naktinių sportų“! Tokį laišką ir redakciją mums rašo vietinis vientauteis p. A. Robikauškas. Jisai savo laikelyje šia kaip rašo: „Kokios 4 savaitės atgal ant kampo Bedford ave. ir North 5-tos gatvės, nakties laiku užpuolė „kampiniai sporteliai“ lietuvi P. Viesaldą ir atėmė \$4 piningais ir peiluką. Kitas atsitikimas buvo rugpjūčio 21., kuomet taipgi nakties laiku tokie-pat „naktiniai ponaičiai“ pastoj naują vaikną F. Matulaitį, atėmė iš jo \$7 piningais, nuplėšė nuo pečių apsiaustą ir nutraukė skrybelę, pabėgo. Tai atsitiko ant kampo Bedford ave. ir 12-tos gatvių. Matomai Bedford ave. išilgai Williamsburge yra numylėta naktinių paukštukų vieta. Mūsų policija ačiu Dievui to nemato ir spakina, kad tie paukštukai dar jų sveikų neužkabinėja. Todėl atiduodami prigulincią garbę mūsų ramiai policijai turime ir patį pasirūpinti, kad mus peštukai neteriotų“. Ištikro reiktų su tais „ponaičiais“ duoti sau kokią rodą.

Pasimirė lietuviai: 1) Jonas Tamasūnas, 40 metų, 103 Pearsol str. iš Blissville. Mirė nuo paraliziaus, Šv. Jono ligonbūtyje. Palaidotas ant Kalvarijos kapinių. 2) Augustas Bakšinskas, 28 metų, 133 Grand st. ilgai sirges. Prigulėjo Šv. Petro dr-tėn. Palaidotas ant Šv. Jono kapinių.

Iš chorų veikimo. Petras Butkus.

Iš chirų veikimo. Pereito ketvergo vakarą Senos Myletojų Choro susirinkime, tarpe kitko naujesnio, atsisakė naujasis choro vedėjas, p. A. Kvederas, nuo dirigento vietos. Tuom tarpu dar nežinoma, kas šita svarbja vietą užims.

Kova prieš vaikų nuodytojus. Anadien buvo šilta ir graži diena, kuri buvo taip jau karšta ir čia įvisiems pardavinėtojams kokaino nuody. Gates av. apygardėje tapo areštuota įvairiose vietose net keturi kokaino vertelgos, kurie šituos nuodus pardavinėdavo netik augusiems, bet daugiausiai į mokyklą einantiems vaikeliams. Kokainas čia dabar labai eina madon, kaipir opiumas. Kas jau inpranta jį vartoti, tas veikia užsinuodija ir po metų vartojimo išblyksta, kaip giltinė.

Viela nukirto. Jamaikoje, ant 404 Fulton st., nelaimingai pasimirė Petras Giraitis. Jisai dirbo New York ir Queens elektrikos spēkadarėj; netikėtai vargšas paslydo ir su plika ranka atsirėmė inelektruotos

vielos, kuri nabağą Giraitį ant vietos užtrenkė.

Areštavo socialistus. Spalnio 3. ant kampo West ir Noble gatvių tapo areštuoti vienas po kitam net septyni iš socialistų partijos kalbėtojai, kurie bandė laikyti prakalbą, nes Augš. Teismas čionai išdavė drausmę kalbėti nuo nesena buvusių sumišimų. Taip gi policija neleido kalbėti sufragistei Grace Raymond ties fabriku, kur daugelis mergaičių dirba. Kova už žodžio liuosybę čia vis eina smarkyn.

TMD. 3-čios kuopos susirinkimas. Šiuomi pranešu vientauciams, jogei spalnio 16. seredos vakare nuo 7:30 atsibus susirinkimas, pas p. Draugelį, 73 Grand str. Bus išdalinama kningos ir kiti dalykai svarstoma. Prieš susirinkimą bus dar šiokia-tokia naujiena, būtent trumputis programos: 1. p-lės Struogitė ir Brazaičiūtė pasakys „duologą“; 2. p-lė E. Masalskiūtė paskambys ant piano; 3. p. V. K. Račkauskas šita pakalbės. Todėl užkvičiame ne tik sąnarius, bet ir šiaip publika.

J. M. Danielius.

Į SKAITYTOJUS.

Šitas numeris „Vienybės Lietuvninkų“ išeina su nepaprastai maišytu šriftu, tai yra: teksto vartojamas šriftas netoksai, koki jau grač mūsų skaitytojai prapatę savo vietose matyti. Tas, žinoma, daugumui išrodys keista. Kad mūsų neklausinėtų laiškais skaitytojais ir bendradarbjais apie priežastį, čia randame reikalingu paaiškinti, kad tą mėš priversti buvome padaryti delei tūly techniškų kliūčių, delei kurių gal dar vienas-kitas ir tolesnių numerių išeis su panašum šriftu, iki tos kilūtis pasiliks prašalintos.

Redakcija.

Priežasi, kurią Wilsonas mato la ir puls del to, kad darbininkas kuo tolyn vis labyn nepelningas“. Wilsonas yra darbininkų priešas; net jau iš jaunystės beskaitant jam „Gentlemen Magazine“ tai yra angliškos aristokratijos išleidimas. Taigi lengva suprasti delko Wilsonas nori liuso angliško invežimo.

Svietas žino, ką Wilsonas mįsina apie ateivystę Amerikon. Jis visur debatuose, pastovėdamas Demokratiška kandidatūra paraseremonijoje June 13, 1909.

Jūs žinote, kad reguliariškas stovėjimas darbininkų šiandien. Daugiau nieka, kaip tik paėmimas mažos mokesčios. Darbininkas yra kontroliuojamas per unijas. Nei vienas negali daugiau nukęsti, kaip darbininkai. Ne-kurie užsiėmimai, kaip vienas taip ir kitas nėra leidžiama dirbti kaip kas nori. Aš negaliu aprašyti tos skriaudos, kurią turi nukęsti industrija. Taip yra nepelningas šis dalykas del darbdavio, kad trumpam laike tampa neapsimokantis. Deltos priežasties šios šalies ekonomiškas padėjimas puo-

ro Ameriką. Taigi ką Prezidentas Suv. Valdustrija. Taip yra nepelningas visų priešas čia yra visai ne-amerikonas ir jis nesupranta, kas padarles ekonomiškas padėjimas puo-

Tu mane Išgelbejai!

**KAIP VISOKI DAKTARAI, PROFESORIAI IR
JŪJŪ VAISTAI NEGALEJO IŠGYDYTI!**

Telp rašo žmonės, išgydyti nuo visokių ligų.

GARBINGAS DAKTARAI! Širdingai dėkavojū už labai gerus liekarstus ir išgydyma mano moteries. Dabar parašau visa teisybę: iki 35 m. amžiaus gyvenau su savo pačine Varšuvoje, bet il per klanras dienas nuolatos sirgo, net lovoj gulėdama. Kad išgydyti krepliausi prie Profesorius Dr. Barauskio, Varšuvoj. Ištyrinėjęs užraš vaistus ir pasakė, kad Migrena, neisgydoma liga. Vėliau nusidaviau prie Dr. Grudziński ir teipat prie paties Ordinatoriaus Szventos Dvasės ligonbūčio Dr. Krukowskio, kurie ištyrę liga pasakė kaip ir Profesorius, kad migrena neisgydoma. Amerikoje apart kitų buvau pas Dr. Rubin; nors užrašė liekarstus, bet pasakė, berikalo kažuotis, nes liga neisgydoma. Vienok ir po to troškiau, kad savo miela pažulę ju raš ant senatris išgydyčiau. Ir šiai 1912 metais yra dideliu mums skarbu, kaip 18 dangaus. Kaip visas svietas stovi, tai atsirado vienatinis Daktaras, Phil. M. Klinko, kuris išgydė mano pačulę kaip nieks negalėjo pagelbėti. Dabar tikrai galiu pasakyti, kad moteriškie kaip visiškai sveika. Išgydyta ir dėkavojame už suteikta gera sveikata.

Ant. Zarzyckis su Motere ir Dukrele, 133 High St., New Britain, Conn.

AŠ FRANK POŠKA, dėkavodamas danėsu, kad skaudėjimą nuo romantiko sąnarinose, rankose, tarp-pat mūšlungio ir nervų lig išgydyti, kame kankino mano per 18 mėnesių. Dabar jau išsiūsi visai sveikas nuo jųsū liekarstų ir peršitkrings, kad esi labai geras daktaras; ir savo draugais pasakysiu kaip pasekmingai Klinikas išgydo.

Su pasveikimais Mr. Frank Poška, Box 4, Farley, Mass.

GUODOTINAS DAKTARAI! Apterėjau liekarstus, kurias bevartojant nustojo skaudėjimas krūtines, kosulis ir galvos skaudėjimas. Dėkingas, linkiu Taimistai laimės.

Su guodone P. Sakalauskas, 3231 Emerald Ave., Chicago, Ill.

Dideles daugybės padėkavonijų ateina kasdiena, tik del mažumo vietos negalima sutalpinti, nors ir prašo. **KAIP KITI NEISTENO, TAI KLINIKAS TRUMPAM LAIKE IR TUOS IŠGYDĖ.**

KAM SIRGT IR VARGINTIS, KAD KLINIKAS IR TAVE GALI IŠGYDYTI, TIK ATSIŠIAUK ASABIŠKAI, arba lietuviškai parašant kas kenkia, nelauk ilgiau.

THE PHILADELPHIA MEDICAL CLINIC paties gubernatoriaus legalizuotas, apie tai tikrai galima tiket.

GERESNIO DAKTARO IR LIEKARSTŲ kaip KLINIKO negalite rast. **KAD JAUTIESI** kokį nors nesveikumą, bet liga vargina ir tikrai nori buti sveikas, tad kad Klinikos Daktaras speciališkai pripažins, kad tave gali išgydyti, tad gali tikėti, jog aptarėsi nuo Profesionališko Daktaro gydymą ir pritaikytas, speciališkas sutaisytas liekarstus, kurios kaip tuksantūis jau paliosavo teip ir tave gali paliosuoti nuo ligos jungo, šviežiai užpuolusių arba ir užsenėtų visokių ligų, teipat nuo: niežėjimo kuno, negero kraujo, silpnų ir nesveikų nervų, skaudėjimo ir svaigimo galvos, nedirbimo ir užkietėjimo vidurių. Nuo sauzągystės šėikos nubėgimo, nerimastungumo abelo ir lytiško nusilpėjimo vidurių. Nuo strėnos, kojose bei rankose ir sąnariuose, kosėjimo, skrepliavimo—bronchitis, visokių slo. gų, inkstų ir užsikrečiųjų paslapty ligų ir kitų, kurios tik varginaimui žmonių užpuola, višas išgydomas ligas, **BE PEILIO, BE OPERACIJOS. SEKRETAI UŽLAIKOMI.**

Visada reikia adresuoti teip:

The PHILADELPHIA M. CLINIC
1117 Walnut St. Philadelphia, Pa.
Valandos: Nuo 10 iki 4 piet. Nedėlioje nuo 10 iki 3. Vakaraš Utar. Ir Pėt. nuo 6-8.

Šitas apgarsnimas ir padėkavonės teisingos. Klinikai galit tiket.

Tai, kuomi gali pasitiketi

Jai imi vaistus, imk tokius, kuriais gali pasitiketi—tokius, kurie yra žinomi nuo seniai ir apie kuriuos žinoma, kad yra pagelbėję kitiem. Atsitikus kokiai nesveikatai plaučių, gerklinės kremzlės, ypatingai jai dar prie to esti kosulys, tai geresnio vaisto nerasi kaip

Severos Balsamas Plaučiams

(Severa's Balsam for Lungs)

Jis sulaiko kosulį, atlinosuoja skreplius, gydo skandamus plaučius, palengvina kvėpuoti

Kaina 25c Didesnė bonkelė 50c

"Nieks nepatiketu

kokius baisius skausmus turėjau ir kiek pinigų išleidaū pagelbos įieškodamas, bet jos neradaū, kol man kažin kas nepatarė bandyti

Severos Gothardiszka Alieju

Persitikrinau kad tai yra geriausias išlaikinis vaistas nuo reumatizmo, neuralgijos skausmų, sustirimo, suputimo, šlubimo ir skausėjimo strėnos.—Vienas žmogus čia taipgi turėjo skausma kojose per keturis metus. mėgino visokių vaistų, bet jam niekas negelbėjo ir nuo jųsū vaistų jam palengvėjo."

Stanislav Glab.
New Bessemer, Pa.

Kaina 50 centų

Severos vaistai yra pardavinėjami aptiekose. Nesiduok, kad tau kas inkalbėtų imti kokius kitus vaistus. Jai tavo aptiekininkas negali parupinti, rašyk pas mus. Gydytojo patarimą suteksim dovanai.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS IOWA

PERSIVALGYMAS.

Rodosi nenatūrališką, kad žmogus galėtų persivalgyti taip, kad nuo to numirtų. Vienok tas pasitaikydavo. Persivalgymas šioj šalyj tankiai pasitaiko. Daug amagurių, kuriuos seniaus męgdavom, dabar mums nepatinka todėl, kad jų valgėm perdaug. Reikalinga visados turėti saiką valgydami, kad virškinimo organai visados būtų stiprūs. Reikalingas Trinerio Amerikoniškas kartaus Vyno Eliksiras. Jis priruoš kuną priėmimui gero sveiko maisto ir pervirškis jį atsakančiai. Jis išvalys kuną ir neleis maisto nuodingoms liekanoms dasigauti kur nereik. Jis palengvins nerviškumą, išvalys kuną, sustiprins drūtumą. Apie tiekose. Jos Triner, 1333-1339 So. Ashland ave., Chicago, Ill.

ANT PARDAVIMO!

Parsiduoda puikus salūnas, turi gerą išžiūrą einantiems pro šalį, mažos laisvės, gerai apgyventa apylinkė lietuvių, r tarpe daugelio fabriky, biznis labai atsakantis, su geru uždabriu. Pardavimo priežastis, savininkas nori užimti kitą biznį, aplink savo gentis, gyvenančius kitoj valstijoje. Reikalaujanti tikrosnių žinių, kreipkitės pas savininką po šiuo adresu, arba per laiška ar asabiškai. L. Y., 231 Clinton str., Hoboken, N. J. (27)

DR. A. JUŠKA

Lietuvys Daktaras. Gydo visokias ligas vyrų, moterių ir vaikų. Phone— Canal 2118 1749 So. Halsted St. Kertė 18th St. CHICAGO, ILL.

Telephone: Greenpoint 8. Daktaras A. S. Jankaučienė Gydo visokias ligas vyrų, moterių ir lauko prie palagų. VALANDOS: Nuo 12-2 po piet. nuo 7-8 vakare. 265 Berry St., prie Grand St. BROOKLYN, N. Y.

Reikalinga stalioriai (dailydės), kurie nors šiek tiek supranta tą darbą. Mokestis gera, darbas visuomet. Kreipkitės šiuomi adresu: J. Friedland, 293 Greenpoint Ave., Brooklyn, N. Y. (42)

PARSIDUODA.

Parsiduoda grosernė sykiu ir kendi at. Labai geroj lietuvių ir lenkų apgyventoj vietoj. Pardavimo priežastis — savininkas nori visai nuo biznio pasitraukti. Norintieji pirkti, malonėkte atsišaukti adresu: 175 Metropolitan Av., Brooklyn, N. Y.

Pigiaj parsiduoda barzdaskutykla su visokiais rankandais, kaip tai: trys krėsiai ir visi kiti reikalingi įrankiai. Priežastis pardavimo — savininkas mirė. Norinti pirkti, atsišaukti sekančiu adresu: Pranas Padvorietis, 27 Spring str., Union City, Conn. (42)

PAJIEŠKOTJMAI

Pajieskau brolio Juozapo Kievos, pirmiau gyveno Wilkes Barre, Pa., o dabar nežinau kur. Turiu labai svarbų reikalą. Jis pats ar kas kitas malonėkite suteikti adresą. Marija Zakareckienė, 101 Oak str., Lawrence, Mass. (42)

REIKALINGAS prie „V. Liet.“ spaustuvės mokantis ant „Linotype“ dirbti darbininkas-operatorius. Atsišaukite tuojaus pas: J. J. Paukštis, 120 Grand st. Brooklyn NY.

Reikalinga 100 Operatoriu

Mergų mokytiš siūt marškinius. Tik tai šiame fabrike tie patys marškiniai dirbami per visą metą. Mokiniai gauna mokėti ant nedėlios iki išmoksta. Brooklyn Work Shirt Factory, Driggs ave & Notrh 9th Street, Brooklyn, N. Y.

DELEI VISŲ GEROVES.

Pranešu savo tautiečiams, kad pasitaikius važiuoti į Rochester, N. Y. arčiau nuo centro stoties viešbutis (New York Hotel) M. Miller P. Petronis, 133 Joseph ave., laikantis 27 rūmus ir svetainę delei mitingų, vestuvių ir šiaip šokių. Čia gausite kvėpiančių valgių ir visokio skanaus gėrimo, alus karališkas viso Rochesterio. Taipogi ir Rochesteriečiai nepamirškite šios dailios vietos delei pavilgimo sausos širdelės, taipogi ir kitokiais reikalais: kaip ant korto išvertimai kalbos, patarimai važiuojant į Lietuvą, pirkimai laivakortių, siuntimų pinigų ir visą pasaulį. Abelnai visokių informacijų galite gauti. Su guodone P. Petronis, M. Miller, Telephone 1295 Greenpoint.

Ant pardavimo.

Geroj vietoj keptuvė (bakery) ant pardavimo. Kas nori, tai gali su stuba, arba tik viena biznį, duonos keptuvę, pirkti. Biznis gerai išdirbtas, 5 metai kaip laikau, 2 geri arkliai, 2 vežimai. 1 express vežimas, tvartas dėl trijų arklių. Stuba su žeme 30x140 pd. 24 stupos kambariai, geras šoras, pečius didumo 12x15 pd., gesas, elektra, vanduo ir maudyklė stuboje, trum pai sakant visos įtaisos. Gali pirkti kaip patinka, su stuba ar tik biznį. Atsišaukite pas: A. M. MARTUS 120 Grand St. Brooklyn, N. Y.

DEL TOLIMENSNES GEROVES IR APSAUGOJIMO ANT TOLIAUS KONSTITUCIJOS SUVIENTŲ VALSTIJŲ, BALSUOKITE 5 LAPKRIČIO 1912 M. UZ WILLIAM HOWARD TAFT ANT PREZIDENTO IR JAMES SCHOOLCRAFT SHERMANN ANT VICE—PREZIDENTO.

Pirmatinis lietuviškas Jamaica ofisas dėl darbininkų. Iš Brooklyn imkit ant Broadway Cypress Hills karą, persimainyt ant Jamaica ave. Karo, išlipt ant Rockaway Road. eit po tiesiai iki Lincoln ave. A. Svirmickiūtė-Salucka 204 Henry St. Jamaica, L. I. Tel. Jamaica 493 R.

SVEIKATOS IR KVEPAVIMO LAVINIM'S.

Anot Dr'o O. Z. Hanish.

Tai yra tobulas būdas Atgaivinimo žmogaus Dvylikos Pajautimų Veikmėn, užtikrinantis sveikatą ir Proto Pajiegą. Išaiškinimas Motinos Kvėpavimo ir Ypatiško Kvėpavimo. Pasiaptis Ylgo bei Laimingo Gyvenimo. Ga—Llama, centralizuojantis Gyvasties Principas, bei jo Svarba Gaminime Elektriskų Sūkių per Gengliją Nervų Sistemos. Vietovė Dušios, Dvasios ir Proto Žmogaus kūne nurodyta. Atgaivinimas atminties, naudojimas Valios, Saupasitikėjimas, Savistovystė, Maitimas, Pasninkas, Lavinimas, Magnetizmas, Elektrizmas, Gydymas ir kitos tės išskirtinai praktiškos prigimties, perskaitlingos paminėjimai. Septynios pamatinės lekcijos šito vaiko, kuris ištisus yra svarbiausiu šiandien ant šios veido žemėlės,—Kiekvienam, kuris nori pagerinti savo dabartinį gyvenimą.

JEZUS NAZARETENAS.

Arba apsakymas gyvenimo Jezaus Krtaus, kaip jo pažymėta Tolryčių žinytose. Šitas yra apsakymas gyvenimas to didvyrio — Jezaus, pagal žinystę imtą iš ištikimų šaltinių, kurie atidengia visas paslaptis Jo gyvenimo. Tai yra svarbus dokumentas kiekvienam tiesos jieskotojui. Kaina 35c. Agentams gausus nuosimtis. Gaunama po žemiaus paminėtu adresu.

MAZDAZNAN MAISTŲ RANKVEDIS.

Ištisus, tai yra Encyklopedija maistų, kur visoki maistai yra moksliskai išaiškinti — kokę turi savyje medegiską vertę, kada ir kaip juos pataisyti ir kaip juos sujungti, idant naudojant įgyti priderančią naudą. Kaip tik tai žmonės išmok sau pataisyti lygsvaringai žmogų maitinančius maistus, taip greitai girtuoklytės ir daug kitų beprotysčių pranyks iš tarpo žmonių. Kningutė verta auksu savo svaros. Reikty jai rasti pas kiekvieną lietuvi. Kaina 50c. Visos viršminėtos kningos gaunamos pas: D. A. Zeltchius, 415 Madison St., Seattle Wash., USA.

"No Work - No Pay" The Workingman's Problem

Jis tik įsenino šaltį ir paskui turejo gulėti per savaites DR. RICHTER'IO Pain-Expelleris prašalys pavoingus susirgimus jeigu vartosi su laiku pagal nurodymą, ant dėžutės; 25c. ir 50c. už bonką. Žiūrėk ant Inkaro ir vardo ant dėžutės. F. AD. RICHTER & CO., 215 Pearl St., New York. Richter'io Congo Pills yra geros nuo vidurių sukietėjimo. 25c. ir 50c.

3. J. Digrys, mūsų keliaujantis agentas visose Suvienytose valstijose Amerikoje. J. J. Paukštis & Co., 120 Grand st., Brooklyn, N. Y.

ATYDAI KRIAUCIUI!!!

Lietuviška knyga, kirpimui vyriškų drabužių, su 25 brėžiniais ir 15 paveikslų, 50 pusl. Prekė \$4.00. Tokia pat knyga—moteriskų drabužių. Prekė \$4.00. Užsakant abi sykiu, prekė \$7.00. Šitos knygos yra tikrai, ką turi žinoti geras kriaučius. Neturėjimas drange šių knygų,— reiškia nustumimą nuo savęs geresnio uždarbio ir pasekmės pramonystėje. Duodu Lekiijas Kirpimui. Pinigus siūsti per „Money Order“. Reikalaujant atsakymo visados priglauti už 2c. Stamp J. TOPILIS 120 Grand St., Brooklyn, N. Y.

ATIDARBYTA

Didžiausias pasaulėje teatras. Hippodromas ant aštunto sezono su visais naujais lošimais, kurie vadysis „Under Many Flags“ (Po daugeliu vėliavų). Šis naujas veikalas peržiūrėtas per Arthur Voegtlin; Stage grupavimas ir muzika vedama Mr. Wm. J. Wilson; drama rašyta ir stačius per Mr. Carroll Fleming. Muzika pristatyta per Mr. Manuel Klein. Scena daro neišpasakytą įtekmę. Voegtlin, kurio namas pasigarsinęs kaip augščiausias lošimo namas New Yorke ir geriausia turintis intekmę. Per visą vasarą daugybė žmonių dirbo ant šio garsaus teatro prirengimo po priežiūra Mr. Voegtlin. Kaip titulas parodo tai daugybė žemių bus perstatoma su atlankymu visokių žeme su pritaikymu muzikos prie kiekvienos šalies. Penkiolika scenų ir balety susideda į „Flowers of the Nations“ (Tautų gėlės), bus rodoma ir visas parodymas naujas.

„Vien. Liet.“ išleistų knygų Katologas.

Table listing various books and their prices, including titles like 'Adomas Mickevičia', 'Ar socialistas gali būti kataliku?', 'Augia darbininkų judėjimo Lietuvoje', etc.

Table listing books and their prices, including titles like 'Ka eilėmis', 'Puota — Nuakintas žiedas', 'Pagieža — Jurgis Durnelis', etc.

Table listing books and their prices, including titles like 'Laima ir planetos', 'Lietuvos Istorija Knyga I', 'Apdaryta', etc.

AR PRIGULI PRIE SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE?

Jai nepriguli — prisirašyk ir prigulėk. Jai priguli — kalbink kitus prisirašyti. ŠTAI DELKO REIKIA PRIE SUSIVIENIJIMO PRIGULĖTI: 1. Susiv. Liet. Amerikoje moka savo narių paveldėjams posmertines pašalpas: I laipsnio — \$150.00; II laipsnio — \$300.00; III laipsnio \$600.00 ir IV laipsnio \$1000.00. — Be to Susiv. Liet. Amer. moka Pašalpą ligoje po \$6.00 sevaitėje. Visi nariai gauna organą „Tėvyne“.

FRANAS URBONAS. Visi, kurie jieskote sveikatos, galite ją apturet. Musu aptiekoriaus. SU PAGARBA FFANAS URBONAS 151 Metropolitan Ave. cor. Berry st.) BROOKLYN, N. Y.

Telephonas 2320 Greenpoint.

Lutkauskas ir Garšva

Graboriai ir Laidotuviu Direktorai.

Laidojame Numirelius ant visokių Kapinių.

PARSAMDOME KARIETAS

veselloms, krikščynoms ir šiaip pasivažinėjimams. Atsišaukt ypatiskai ar per telephoną. Ofisas atdaras dieną ir naktį.

227 Bedford Ave. (V. Daunoro name) Brooklyn, N. Y.

Kaip pasilikti Amerikos piliečiu.

Knygutė Lietuviškoj ir Angliškoj kalbose. Turinys: Istatymai apie pilytę, klausimai ir atsakimai kaip išsiimti popieras, Suvenyru Valstijų konstitucija, nepilnametybės deklaracija ir konfederacijos straipsniai, Amerikos Lietuvių Ūkės Klubas, matydamos reikala, išleido virš mineta knyguėlę kurios čienia yra 25c. Užsisakydami knyga pinigų siųskite per Money Orderj arba krasos ženkleliais, ant šito adreso:

LITHUANIAN AM. CITIZENS CLUB
872 Bedford Ave. Brooklyn, N. Y.

Dr. O'Malley išaiškina priežastį pasekmingo gydymo.

Išsiveržimas.

Verikosele arba netikrasis išsiveržimas, pučkal ir viso kias odos ligos. Be jokios operacijos, skandėjimo ar apleidimo savo kasdieninio darbo.

1. DEL TO—Kad jo neskaudinanti metoda yra naudojama per jį suviršum 25 metų, o josios naudingumas likos prisivisintas per teip vadinamus Rupturos "Specialistus", kurie įjaja ir naudoja.

2. DEL TO—Kad suviršum į 12.000 išgydė ligoniu, o nekuriu pribuvo iš tolimų šalių gyditis, o kuris tik vienas pasėkmirga įgydo.

3. DEL TO—Jog kožna savo žod gali pinigiskai ir profesionaliskai užtikrinti, kur duoda ligoniu, o budamas tarp jų 25 metus yra gana palidudinančiu.

G. A. Frutzinger (poliemanas) iš Wilkes-Barre, Pa., išgydytas nuo sunkaus išsiveržimo, 5 metai nenešioja jokių diržu.

Thom. R. Williams, angliakasy iš Hyde Park, Pa., išgydytas nuo išsiveržimo, 5 metai kaip diržu nenešioja.

Su tokiais palidujimais dēko turētum da vilkinti ir neateiti ant rodos pas Dr. O'Malley, kuris tave PERŽIURĖS UŽ DYKĄ ir pasakys kas tau kenkia, ir geriausia rodą kaip gali pasveikti. Geriau pasinaudok iš 25-metinės praktikos ir nebūsi pavojuje.

Pasikalbėjimas-ypatiskai ar per pačta.

Atsųsk adrsą ir markę už 2c, tai prisiusim knyguotę su paveikslėliais apie išsiveržimą užpečetytam kuperte.

Dr. Alex. O'Malley

158 Washington St. Wilkes-Barre, Pa.
Kur lietuviskai ir lenkiskai susikalbama ir susirašoma.

BIRUTE

LIETUVIŲ TAUTOS VEIDRODIS.

Savaitinis laikraštis skiriamas visiems lietuviams.

„BIRUTĖ“ išėina kas pėtnyčia Tūlėje (Mažojoje arba Prūsų Lietuvoje).

„BIRUTĖ“ yra vienatinis prūsų lietuvių laikraštis, kuris visu pasišventimu darbuojasi atgaivinti savo brolius tautiskai.

„BIRUTĖ“ spausdinama lietuviskomis raidėmis ir išėina grynoj lietuvių kalboje.

„BIRUTĖ“ jau eina trečius metus ir supažindina savo skaitytojus ypačiai su reikalais prūsų lietuvių, šale to praneša apie lietuvių tautiską ir kultūriską kilimą Didž. Lietuvoje, Amerikoje ir Anglijoje.

„BIRUTĖ“ nori būti „apžvalga“ visoms apžvalgoms, ant kiek jai pasiseks tą įvykdinti, prigulės nuo savo tautiečių.

„BIRUTĖ“ tekainuoja visose Suvenyrose Amerikos Valstijose susivies metams tiktai \$1.50.

Priederme kiekvieno lietuviu yra išsirašyti „Birutė“, tuomi paromia reikalus prūsų lietuvių ir kartu visos lietuviskos tautos.

„BIRUTĖ“ galima užsisakyti per p. J. J. Paukštis, 120-124 Grand str., Brooklyn, N. Y., kuris yra „Birutės“ atstovu visos Amerikos.

Telephonas: 3254—J—Market.

Daktaras Jonas J. Kaškiaučius

Gydo vyrų, moterų ir vaikų ligas, pagelbsti prie gimdyme.

VALANDOS: 8-11 ryte, 1-3 po pietų, 7-9 vak. Sereidomis 8-11 ryte.

88 Jefferson Str. prie Ferry Str. NEWARK, N. J.

DAKTARAS TIESŲ

Julian Czupka

Advokatas ir Notary Public

Ofisas: 3 N. Main St., Wilkes-Barre, Pa. 138 S. Washington Ave., Scranton, Pa. Pamedėliais ir Ketv. nuo 6-7 vak. Užsiimu provom's Wilkes-Barre ir Scranton. Teipgi pas skvairas palidujimus (doviernastis) išrupinu Rosioj ir Lietuvoj.

Konkursinis

Geografijos Vadovėlis

Kaina 75c. Apdaryta \$1.00.

I. J. Paukštis & Co. 20-124 Grand st., Brooklyn, N. Y.

GERIAUSIA UŽEIGA LIETUVIAMS — pas —

Jona Kulboka

SKANUS ALUS, GARDI ARIELKA, VISOKI VYNAI, — KVEPIANTI CIGARAI. —

74 Grand st., Brooklyn, N. Y. (kam pas Wythe ave.)

VISŲ ATIDŽIAI!

Pas mus galima gauti visus Vidūno raštus.

Mūsų uždavinys	90
Slaptinga žmogaus didybė	30
Mirtis ir kas toliaus	25
Gimdymo slėpiniai	40
Žmonijos kelias	20
Visatos saranga	20
Likimo kilmė	40
Apšvietimas	30
Kur protas? (vieno veiksmo komedija)	25

Piktoji gudrybė (vieno veiksmo komedija) 20

Jonuks mergų bijas (dviejų veiksmų komedija) 20

Tėviškė (vienveiksmis dramatiškas veikalas) 20

Lietuvos varpeliai (muzikos veikalas) 45

Kurie norite gauti augščiau paminėtas kningas, malonėkite kreiptis šiuomi adresu:

J. J. PAUKŠTIS,
120 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Rusiškas progresyviskas laikraštis

„Russkoe Slovo“

Leidžiamas du kartu per savaitę, redaguojamas J. K. Okuncovo.

Kaina metams \$2.00. Užrubežiuose, Kanadoje ir New York \$3.00.

Prie regakojos randasi visokių knygų knygynas ir atliekami visi spaudos darbai.

Antrašas:

Russkoe Slovo

108 E. 12th St. New York, N. Y.

Pigiausios kainos — Didžiausia apsauga \$100.000.00

Skaitykite atydziai!

Nesiduokite apgadinēt triukšmingiems ir melagingiems Agentų apgarsinimams. Jeigu kuris sako jogei kame nors Jus užtikrina, paklauskite apgaviko, kuomi užtikrina ir kur jo gvarancija? Atsakomasis Agentas ir bankierius sudeda gvaranciją į Valstijos kasą. Pirm negu pavesite savo pinigus taupinimui arba pasiuntimui Tėvynėn, pasiteiraukite kaip ir kuomi užtikrina Jūsų sunkiai uždirbta skatiką. Sudėjan Valstijos kason Šimtą tukstančių dolerių kaip užtikrinimą Jams. Išitėminkite, jogei netikrojo bankieriaus reik lentkis. Jūsų patarnavimams yra senas datyrušis Agentas, kuris: Siunčia 50 rub. už \$26.15, 100 rub. už \$51.90, 500 rub. už \$259.40, 1000 rub. už \$518.00. Parduoda laivakortes į Europą ir į Ameriką. Padaro kontraktus ir įgaliojimus (daviernastis) visą tą atlieka pigiai atsakančiai ir greitai. Reikalaukite pinigų kurso ir laivakorčių kainų. Atsakinėju greitai, o patarimai dykai.

HENRY J. SCHNITZER
141 Washington st. NEW YORK.

Pigiausios kainos — Didžiausia apsauga \$100.000.00

MOKSLAINĖ DEL MOVING PICTURES OPERATORIŲ.

Atsidarys nuo Spalio (October) 1-mos dienos, kas dieną ir vakara.

Dieninės klasos nuo 2 iki 4 po pietų.

Vakarinės klasos nuo 8 iki 10 vak.

Bus mokinama apie judančių paveikslių rodymą ir elektrą, angliškai ir lietuviskai.

Norintiems plačiau dastizinti, reikia sukauties adresu:

A. T. RAČIUNAS
630 HALSEY ST. BROOKLYN, N. Y.

P. S. Užsirašykite iš anksto, ba per daug neisim.

KAS ČIA DO BIESAS? NAGI „TARKA“!

TARKA

SATYROS IR JUOKŲ LAIKRAŠTIS

Kas prisius mums dolerine Tas gaus tarką poperis. Juk bus per visą meta, Juokai eina į sveikata. Prisiuntusieji už 10c. markučių, gausite vieną numerį dovanai.

Adresuokit: **P. Narvydas,** 120 Grand str., Brooklyn, N. Y.

SVEIKATA BRANGIAUSIS ŽMOGAUS TURTAS!

Gyvenimo džiaugsmas ir linksmybės, laimė ir turtas žmogaus sveikatoje!

Jau nuo keliolikos metų Brocelyne-New York gyvuoja Vienatinė ir Didžiausia LIETUVIŠKA APTIEKA

PROVIZORIAUS VINCO J. DAUNOROS

kurios tiksly yra apsaugoti savo vientaučius nuo visokių apgavikų išnaudojimo ir gydyti juos tikrai geromis ir pasekmingomis gyduolėmis nuo visokių ligų ir kuno silpnųjų.

LIETUVIŠKA APTIEKA savo ilgų metų pritrirumu išrado daugybę specialiskų gyduolių, sutaisytų iš svežiausių ir geriausių gydančių medikamentų ir labai pasekmingai gydančių įvairias ligas. Tarpe kitų aptiekos sandelyje sukrautos ir gaunamos sekancios gyduolės:

Kraujo Valytojas	1.00	Nuo galvos skaudėjimo	10c. ir 25c.
Gyvasties Balaamas	.75	Nuo kojų nuosaudų	10c. ir 25c.
Nervų Stiprintojas	.50c. ir 1.00	Nuo dantų gėlmo	.25c.
Vainas del Vidurių	.50c. ir 1.00	Nuo persalimo	.25c.
Kraujo Stiprintojas	.50	Plaukų stiprintojas	.25c. ir .50
Nuo kosulio	.25c. ir .50	Linimentas arba Expelleris	.25c.
Nuo gerklės skaudėjimo	.25c. .50	Nuo plaukų žilimo	.50
Skilvinės proškos	10c. ir 1.00	Nuo Reumatizmo	.50c. ir 1.00
Išgulkos del kepenų	.25	Nuo tyščių ligų	.50c. ir 1.00
Blakų naikintojas	.25	Nuo dusulio	.50
Del išvarymo soliterio	3.00	Nuo kirmėlių	.25c.
Anatarinas plovimui	.25	Antiseptiška motis	.25
Nuo kojų prakaitavimo	.25	Nuo viduriavimo	.25
Gydanti motis	.50	Kastorija del vaikų	10c. ir 25c.
Antiseptiškas muilas	.25	Proškos del dantų	.25
Gumbo lašai	.50c. ir 1.00	Karų naikintojas	.10

Specialiska Tikrai Lietuviška Trejanka Arba Trejos Devynios 25c.

Taippat iš Lietuvos pargabentos visokios lietuviskos gydančios žolės, šaknys ir t. t., kokios tik yra žinomos ir anonių vartojamos.

Reikalaukite prisiuntimo katalogo su mūsų gyduolių aprašymais

Kreipiantiesiems per laiškus arba asmeniškai duodame tikrai sąžiniškų ir teisingus patarimus kiekvienoje ligoje.

Jaigu jums brangi yra jūsų sveikata, tai tuojais reikalaukite gyduolių, rašdami arba atsilankydami į *Lietuvišką Aptieką.*

VINCAS J. DAUNORA, Aptiekorius,
229 Bedford Avenue Kampas North 4-tos gatvės Brooklyn, N. Y.

GERA PROGA!

Gramatika angliškos kalbos mokytis be mokytojo (apdaryta) \$1.00

Vaikų Draugas arba kaip mokyti skaityti ir rašyti be mokytojo. 15c

Naufas Budas mokyti rašyti be mokytojo. 10c

Aritmetika mokinimuisi rokundų, su paveikslais (apdaryta) 35c

Viso \$1.60

Kas atsius iškirps šita apgarsinimą iš „Vienybės Lietuvninkų“ ir \$1.00 per money orderj, tai gaus visas 4 knygas 60c. pigiau.

P. Mikolainis
Box 62 New York City

PIRMAS LIETUVIŠKAS Fotografistas ir Maliorius

Geras darbas. Vidutiniška čienia.

G. BENSON,

328 Bedford Ave. Brooklyn, N. Y.

DAKTARAS A. BACEVYČE

GYVENA ELIZABETHPORT'E, N. J. 200 Marshall St., ir kampas Second St.

Ligonius prima: 15 ryto nuo 8-9 po pietų nuo 2-3 ir vakare nuo 6-8 Telephone 1337 R. Elizabeth.

Telephone 2427 Greenpoint

VIENATINĖ IR SENIAUSIA LIETUVIŠKA

AGENTURA

Parduodam Szifkortes ir siuncziam pinigus.

Jau nuo 1886 metų, kaip parduodam ŠIFKORTES keliaujantiems į Lietuvą arba norintiems parsikviesti iš Lietuvos savo gimines ar pažinstamus į Ameriką, visados parduodam Šifkortes knoteisingiausia į kur tik nori, ant greičiausių ir geriausių LAIVŲ už prieinamą prekę. Kurie pas mus pirko Šifkortes, kelionėje neturėjo nė jokio klapato; per tai, kad mes visados suteikiame keleiviams geriausius patarimus, kaip turi keleivis apsisaugot nuo apgavysčių. Priegtam padarome reikalingas popieras pas konsulj dėl perėjimo per rubežij.

Taigi reikalaujant ŠIFKORČIŲ — malonėkit kreiptis prie mūsų, o bnsit kuogeriausia aprupinti visame.

Offiso valandos: šiokeims dienoms nuo 8 ryto iki 9 val. vakare. Šventoms dienoms nuo 9 ryto iki 3 val. po piet.

120-124 Grand Street, Brooklyn, N. Y. (Antros durys nuo Berry Street)

PINIGUS SIUNCZIAM IR ISZMAINOM.

Siuncziam pinigus į visas svieto dalis saugiai, greitai ir pagal pinigų kursą.

Teipgi išmainom ant ruskų ir vokiškų.

Parduodam Tikietus ant geležinkelijų pietines ir vakarines valstijas.

Persinėiam potografijas! Lietuvą ir užregistruojam laiškus.

Padarom aktus rezentalus delei žemes ir kitokių priklausaučių savasčių. Tą viską darom su Konsulio palidujimu.

Užsiimame provomis Europiskomis ir Amerikoniskoms iskokeltavojime mokesčių.

Darom daviernastis, išliekom dales Lietuvoje ir atliam į Ameriką.

„VIENYBE LIETUVNINKŲ“

Seniausias Lietuviu Laikraštis Amerikoje. Įkurtas 1886 mete.

Išėina kas Sereida. Užsirašant „Vienybę Lietuvninkų“ Amerikoje prekiojoja metams \$2.00, pusei metų \$1.00. Užrubežiuose prekiojoja metams \$3.00, pusei metų \$1.50.

Teipogi spausdinam visokias knygas, konstitucijas, bilas, plakatus ir tikietus baliams, popieras laiškam rašyt ir kitokius spandos dalykus. darbą atliekam greitai ir pigiai.

DIDŽIAUSIA KRAUTUVE VISOKIU KNYGU.

Čia visokias knygas galima gant, kokios tik yra išėję iš po spaudos, kaip svietiškas teip ir maldų knygas. Žodynų, gramatikų, rankvedžių, Biblijų ir t. t.

J. J. Paukštis ir K. Brazys,

120-124 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

DIDELIS LIETUOS ŽEMLAPIS.

Su etnografijos sienomis. Atspausdintas ant dailaus, slidaus popieriaus, keliose spalvose. Tikras pagražinimas sienos kiekvieno lietuvio stubelės. Pirmutinė dar tokio didumo mapa lietuvių kalboje.

Parsiduoda musu knygyne, tik po 50 centu.

Pasiskubinkite kiekvinas įgyti tą ŽEMLAPĮ ir pamatyti surašytas visas LIETUVOS vietas. Turime nedidelį skaitlių exempliorių. Šiuo adresu:

J. J. PAUKŠTIS & CO.

120-124 Grand Str., Brooklyn, N. Y.

Telephone 1331

Nik. P. Zelwis

Lietuviškas laboratorius. Išbalsamuotojas ir laidotuvių Direktorius. Karietos laidotuviams, vesielioms ir krikštyms.

Ofisas ir gyvenimas: 1034 Bank Street, Waterbury, Conn. Lietuviai, kreipkitės reikale.

Telephone 854 W. Williamsburgh.

Williamsburgh BATHS.

F. TEITELBAUM, savininkas.

Rusiškos ir Turkiškos PIRTYS

274 South First Street, (tarpe Havemeyer street ir Marcy Ave.) BROOKLYN, N. Y.

Perėjio naujas rankas ir viskas gerai prižiūrima. Užsėkite ir persitikrinkite. Moterims kiekvieną utarninką.

Tel. 651 Greenpoint.

Daktaras Jonas Misevičia

VIENTATINIS TIKRAS VYRIŠKAS DAKTARAS LIETUVIS BROOKLYNE. Gydo Visokias Ligas; taipgi dar pabaigęs kursą Didžiausiam Palaginiam Hospital (N. Y. Lying-in Hospital).

272 Berry Street, Brooklyn, N. Y.

Prie So. 2-nd Street.

Bell Telephone

Dickinson 3757 W.

Dr. Stankaus Gydykla.

Pirmutinė ir vienatinė lietuviška gydykla. Irenė tikras lietuvis daktaras Ignotas Stankus. Čionai priima ir užlaiko visokius ligonius dėl darymo operacijų ir gydymo visokiu ligu. Dėl ligonių yra įtaisyti pulkūs ruimai su visokiomis vigaomis ir po priežiūra paties daktaro Ignoto Stankaus. Pritaisto tam tikrus valgymus dėl kožo ligonio. Tame ligojatyje randa puikus Medikaliskas Clinikas su visokiais brangiis prietaisais, kaip tai: aptleka su brangiomis gyduolėmis, visokie instrumentai darymui operacijų, brangios elektriškos mašinos, su kuriomis galima permatyti visą žmogaus kūną, mikroskopai ir tt.

DARO VISOKIAS OPERACIJAS.

Su darymu operacijų ant nosies išgydo: nuo sunkumo, negalėjimo kvėpuoti per nosį, skaudėjimo galvos, greito pailimo, tankaus persalimo su slogomis ir tt. Su darymu operacijų ant gerklės išgydo: nuo skaudėjimo gerklės, dūvimo burnos, sauso kosulio, sunkumo ir negeru jausmu gerklėj ir burnoj, užkibimo balso, vargingo ir nespakalno miegojimo ir kitokių visokių nelaimių, kurios paėina nuo perkles ligu. Daro visokias operacijas ant vidurini, kaulu, krėju, ranku, augančiu visokiu gazu ir visokiu lytišku užsikrečiamu ligu.

TUKSTANČIA' PA' EKAVON U Ž IŠGYDYMA.

Vien padėkavimu čionai sutalpina yra naginimo, ut keinas, tu pavelijimu pačiu pacieutu, čionai ta pnamo. Francisus Urbalt, Camp 10, Fosterville, Wis. ir tt. — Gydytojas daktaras Ignotas Stankus, vaistus just jau baigtu ir įaučias visiška sveik. Nrd ngai dėkavoju Tamistai už gerą gyduolės ir už taip žmog p oke. Jūs mane išgydėt nuo taip bjaurios ligos ir į taip trumpu laiką. Vardis Tamist-e as platinu tarpe vien savo pažėstamu ir užpuolme kiti kokiški ligas su vienom: 5-ukilias prie just. As, Jonas K. Staprana, P. O. Box 51, Depot Harbour, Ont. Canada, jaučios visiška sveik, daugias gyduoliu nebe eikaluju. Istariu si-čingis ačiū.

PASEKMINGAI GYDO LIGAS.

Nuo reumatizmo, skaudėjimo ir gelimo sgnariu, kaulu, strėnu ir žonu; užkietėjimo ir nedirbimo viduriu, išberimo, kuno nežėjimo, visokių spuogu, dederviniu, slinkimo plauku, galvos skaudėjimo, nuo širdies ligos, inkstu, plančiu, kepenu. Nuo visokių nervišku ligu, neuralgijos, drebėjimo sgnariu, nemiegojimo ir išgščio, nuo greito nullimo ir sunkaus kvėpavimo, persalimo ir visokių slogu. Nuo visokių užsikrečiamu lytišku ligu ir visokių kitokiu mslpnejimu sveikatos. Taip gi nuo visokių moterišku ligu, skausmingu ir neregularišku mėnesiniu, baltuju tekėjimu ir gumbo ligu. Visi ligonai kreipkitės pas daktarą Ignotą Stanku ypatingai arba laisku be skurimo, kaip toli gyvenate Amerkoj, Arglijoj, Kanadoj ir kitose šalyse, o apturėsit širdinga rodą ir pagelbė. Neekladžiotkit, bet tiesiog rašykite arba atvažiuokit ypatingai ant šito adreso:

Dr. IGNATIUS STANKUS, M. D.
1210 So. Broad st., Philadelphia. Pa.

Offiso } Nuo 9 iki 1 po pietu ir nuo 7 iki 9 vakare.
Valandos } Subatomes per visą dieną. Nedėliomis nuo 1 iki 4 po pietu.

SAULE

Du-kart nedelinis laikraštis Smagiausias lietuviškas laikraštis visioje pasaulėje.

IŠEINA kas UTARNINKĄ ir PĒTYŅIĄ Prenumerata kaštuoja:

Amerikoje ant viso meto \$2.50 ant pusės meto \$1.25 ant ketvertio meto 65c.
Rosijoje ir Lietuvoje \$3.50
Anglijoj ir Skotlandijoj 15 sh.
Prusose 15 markių.

MĒNESINIS RAŠTAS Linksma Valanda

IŠEINA APIE 15 D. KOŽNO MĒNESIO. Talpinasi visokių grazių Istorių, Pasakų, ir t. t.

PRENUMERATA:
Amerikoje ant viso meto tik \$1.
Rosijoje \$1.50. Anglijoje 7 sh.
Prusose 7 mk.

Kas užsirašo "SAULĖ" ir "LINKSMA VALANDA" ir pilnai užsimoka, tai abu raštu gauna per visą metą už \$3 in Amerika, in Rosiją \$4.50, in Angliją 7 sh. Priek tam pilnai užsimokėję skaitytojai kas metas gauna DOVANA puikų Kalendorių.

W. D. Boczkowski & Co.
520-522 W. South St.
MAHANAY CITY, PA.

Tel. 2334 Greenpoint. PUIKIAUSIA VIETA LIETUVIAMS pas PETRA A. DRAUGELI.

Skanus alus, gardi arielka, elius, visokis vynas, kvėpentė cigarai, ir puikūs užkandžiai. Salė dėl mitingų ir veselių. Nepamirškite šios atsakančiausios vietos, o busit užganėdinti.

73 GRAND STR. BROOKLYN, N. Y. Palei Wythe Ave.

Teisingiausia Lietuviszka Agentura

PARDUODU LAIVAKORTES ant geriausių ir greičiausių Laivų, keleiviai visados bus užganėdinti.

SIUNČIU PINIGUS į visas dalis svieto kuo greičiausiai ir pagal pinigų kursą. (Stoviu po kaucija \$30.000.)

Teipgi Pinigus priimu kurie nori pasidėt dėl apsaugojimo ir ant kiekvieno pareikalavimo juos sugražinu.

PIRMOS KLIASOS HOTELIS. Skaniausi ir sveikiausi visoki gėrimai, per tai visados svečių pilna, kiekvieną draugiškai ir maloniai visados pavaisina.

P. J. CHMIELIAUSKAS,
177 E. Main St. PLYMOUTH, PA.
(Bell Phone 8-R)

Telephone 2762 Greenpoint.

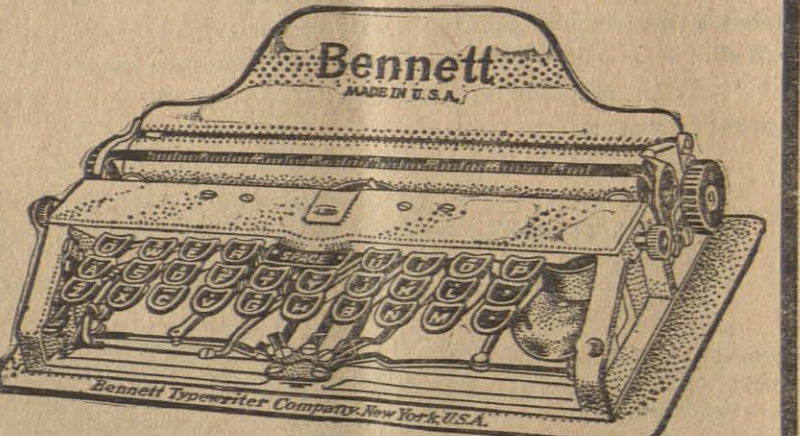
Daktaras Brandšteinas

Turąjės praktiką Europoje 18 metų, dabar Brooklyne, N. Y., atidarė ofisą. 103 So. 2-nd Str., kamps Berry Str. Gydo naujaisiu būdu ligas vyrų, moterų ir kudikių. Specialistas prie ligų chondriškų (įsisenėjusių).

Valandos priėmimo ligonių: Iš ryto nuo 9 iki 10; vakare nuo 6 iki 10.

BENNETT TYPEWRITER. Kaina \$18.00

Bennett Typewriter yra tai naujiausio išradimo drukuojama mašina ir drukuoja teip greitai ir puikiai, kaip ir brangiausios mašinos. Ji yra su universališkais, raktais, teip kaip mašinos už \$100.00, arba ir brangesnės. Ant tos mašinos galima drukuoti 80 žodžių į minutę. Padaryta iš labai tvirto plieno. Tik ši viena drukuojama mašinėlė atramentuojasi nuo kaspino.

Diduma mašinos 2x5x10 colių. Galima vartoti popierą 8 ir pusės colių platumo. Turi 84 litaras ir zenklus. Volelis su literomis mašinos ir tokiu būdu ant jos galima drukuoti visokeriopse kalbose. Susideda iš 180 atskirų dalių, sveria 3 ir pusę svaro. Sudėta į labai puikią skrynelę ir ją galima nešiotis rankoje, arba kėšeniuje. Ji yra netikta naudinga, bet ir reikalinga kiekvienai ypatai, o už tokią prekę, tai kaip dykai.

J. J. Pauksztis & Co.,
120-124 Grand st., Brooklyn, N. Y.

Svarbu dėl tų, kurie nori turėti šmotą žemės netoli New Yorko.

Gražioj miesto dalije, labai arti didelių fabriky, tik 11 centų kaštuoja nuvagiuoti iš New Yorko, kur parduodam po \$125 ir augščiaus ant lengvų išlygų. Prie padarymo sutarties mokėstis labai mažą ir mažos mėnesines išmokėstys. Kiekvienas mūsų lotų pirkėjas gauna automatišką „Laikrodind Bank“ kaip dovaną.

Užprasome atsisaukti ypatingai ar per laišką, siunčiame visokius aprašymus su mapomis ir paveikslais, teipgi ir tikėtą atkelti ant mūsų savasties, po adresu:

HOME ASSOCIATES, 63 Park Row, Room 1013, New York City.

THE LACKAWANNA

Parankiausei geležinkelei Europon keliaujantiems. Linijos sueina prie Trans-Atlantiškųjų laivų. Nebrangiai perdavinėja bagažą ir perveža pasažierius.

The Road of Anthracite

(Kietųjų auglinių kelias).

Trumpiausias kelias į Buffalo. Tiesiai į Scrantoną ir Anglijų Sritį. Tarpe New Yorko ir Buffalo penki traukiniai kasdien.

Tarpe New Yorko, Chicago ir Vakarų keturi traukiniai kasdien. Tarpe New Yorko, St. Louis ir Pietvakarių, kasdien.

Tarpe visų vietinių Punktų nuolatini ir parankus susniešimas. Artymesnių informacijų apie kainas, traukinių begiojimą, etc., kreipkitės pas savo vietinį agentą arba rašykite pas:

George A. Cullen, Passenger Traffic Man'r
90 West Street, N. Y.

PATENTS

promptly obtained OR NO FEE. Trade-Marks, Caveats, Copyrights and Labels registered. TWENTY YEARS PRACTICE. Highest references. Send model, sketch or photo, for free report on patentability. All business confidential. HAND-BOOK FREE. Explains everything. Tells How to Obtain and Sell Patents, What Inventions Will Pay, How to Get a Partner, explains best mechanical movements, and contains 500 other subjects of importance to inventors. Address:

H. B. WILLSON & CO. Patent Attorneys
Box 383 Willson Bldg. WASHINGTON, D. C.

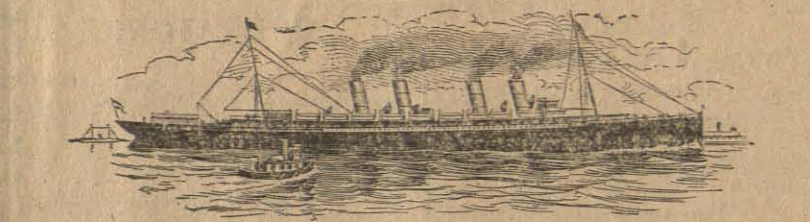
PUIKUS HOTELIS Andriaus Milišausko

Visada šaltas alus, skani arielka, elius, porteris, visoki vynai ir kvėpianti cigarai.

Lietuviai vietiniai ir atvažiuo iš kitur, nepamirškite šios puikios vietos. 16 Baltimore st. Wilkes-Barre, Pa. Priešai Central Dypą

Bischoff's Banking House

287 Broadway Kampas Reade Gatvės New York N. Y. Telefonas: Worth 2822

NEW YORK SOUTHERN EXPRESS STEAMSHIP KAISER WILHELM DER GROSSE.

Kas reikalauja teisingo patarnavimo ir nori kad jo reikalai būtų greitai atlikti, tegu atsisaukia **Seniausį Bankinį Namą. Uždėta 1848 m.** \$100.000 (šimtas tukstančių dolerių) yra mūsų kauceja sudėta į rėdišką kasą. Pinigus siunčiame į Krajų kuo greičiausiai. Pinigus visų kraštų išmainome pagal kursą. Pinigus priimame ant procento ir išduodame ant pareikalavimo. Šipkortes pariduodame ant geriausių arlaivų visų Linijų ir iš Krajaus už pigiausią kainą. Pašportus dėl keliaujančių į Krajų parpiname. Davieriamis padarome pigiai ir visas kitas rezentališkas popieras su patidėjimu Konsulo. Atsišiekiojimą dalių atliekame kuoteisingsiausiai. Atidaryta: kas dieną iki 6 vakare. Subatoje iki 8 val. vakare. Nedėlloje nuo 10 iki 12 val. ryte.

Rusizskai Amerikonizska Linija. Vienatinė be persėdimo Linija tarpe Amerikos ir Rusijos.

8 d. į Rotterdamą 11 dienų į Liepoją
III klasa \$31 III klasa \$33
II " 45 II " 50
I " 60 I " 70

Išplaukimas iš New Yorko.
Russia Oct. 19 Czar Nov. 10
Lėl smulkesnių žinių kreipkitės in mūsų agentus ir centrališką kontorą **A. E. JOHNSON & CO.** General Passenger Agents.
27 BROADWAY. NEW YORK CITY, N. Y.

VISIEMS DEL GEROVES

Mūsų viengėčiai skaito visokius raštus, kaip mokesnių, taip ir geresnių rašytojų, bet tankiai atsitaiko, kad randa visiškai nesuprantami žodžiai, kurių be tam tikro vadovėlio jokiu būdu negalima suprasti. Todėl mes kiekvienam patariame nusipirkti **Svetimų ir nesuprantamų žodžių žodynėlį**, kuris skaitytojui gali labai daug pagelbėti, susitikus nesuprantamus žodžius. Kaina tik 35 cent. Galima gaut pas:

J. J. PAUKŠTIS Co.
120 Grand s. Brooklyn N.Y.

W. SLOMINSKA

Mano Dirbtuve Apdovanota Dviem Medaliais

ant Kosciuskos Parodos už rupestingą ir artistišką išdirbimą

KARUNŲ, ŠARPU, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARSALKINIŲ LAŽŲ IR TEIP TOLIAUS.

Turiu už garbę apreikšti guodotiniems Kunigams ir guodotinoms Draugystėms, kad aš dirbu visus augščiaus paminėtus daigtus **PIGIAUSIAI, TEISINGIAUSIAI IR GERIAUSIAI**, nes per daugelį metų užsiimdama išdirbiniais įėjau geriausių praktiką ir dėl to galiu viską padirbt pigiau ir geriau negu kiti fabrikai. Su guodone

W. SLOMINSKA, 1025 Milwaukee Av., Chicago, Ill.

Jonas S. Lopatto

Attorney and Counsellor-at-Law (Lietuvys advokatas pabaigęs Pensylvanijos Universitetą), užsilma varymu pruvų visuose teismuose.

Offisas ramuose 47-48-49 Bennet Building, kampo Public Square ir North Main Street, WILKES-BARRE, PENNA.

Office Phone Peoples 87
Bell 47
Residence Peoples 1100

H. B. ROSENSON,
BROOKLYN, N. Y.
117-819 Grand St.,
Telephone, 1102 W. mnsburgh

PRETELIAI LIETUVIAI

12 dideliu ir 12 mažu,

